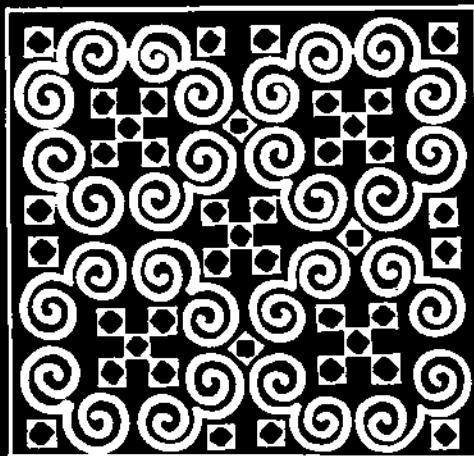

ສຸກາມີຕຳສອນອມັງ

PAJHUAM HMOOB

ເອກສາຣະສູນຍໍາຕິພັນດຸແລກກາຮັດການພັດທະນາ ພມາຍເຄ 1

ຊັດ : ຖົມປັບຜູ້ຫາວນ້ານ

ຄຸນຍໍາຕິພັນດຸແລກກາຮັດການພັດທະນາ

ສານ້າມເດືອນສົງລວມ ແນວດຫຍາລັຍເຊີ່ງໃໝ່

Hmong Proverbs: Pajhuam Hmoob (Hmong
Leepreecha Prasit)

537

HMO.4539.00

«Summer 94»

ສຸກາມີຕຄໍາສອນອົມງ

PAJHUAM HMOOB

ເອກສາງສູນຍໍາຕິພັນຖຸແລກກາຮັດມາ ນມາຍເລຂ 1

ຊຸດ : ກຸມືປ່າຍໝາຈາວບ້ານ

By Project Leepracha

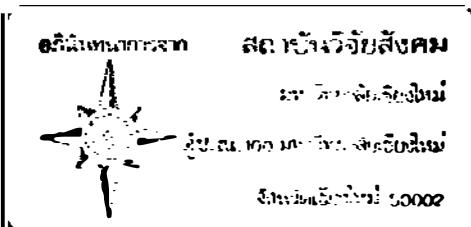
ຮ່ວມຮັບແບບ : ປະສິທີ ດີປຣິກ

Nithiav thiab txhais : Txhiaj Lis

ປົກ : ສຸເຫກ ດັນຢູ່ບີ

ຮູມເຄີນ : ດວີລ ຄູານເກົ່າຮາຄູ

ການປະກອບ : ອມຮັດຕົວ ກຳພລ

ຈັດພິມໃຫຍ່ : ສູນຍໍາຕິພັນຖຸແລກກາຮັດມາ
ສາທາລະນະລັບສັນຄົມ ມະນາວິທະຍາລັດເມືອງໄຊ່
239 ດັນທ້າວຍແກ້ວ ເມືອງໄຊ່ 50200
ໂທ. (053) 211552

ຈຳນວນ 500 ເຄີມ

ກຸນກາພັນທຶນ 2537
ໃໝ່ 1994. C.

**South
East
Asia**
Community Resource Center
Folsom Cordova USD
2460 Cordova Lane
Folsom, Cordova, CA 95630

สุภาษิตและคติคำสอนเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วให้แนวคิดและคติเดือนใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การทำงานหากิน การแต่งงาน ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม การปกป้องและ การตัดสินคดีความ สะท้อนให้เห็นระบบคุณค่าในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุขในสังคม ชาวເກົາ ຈຶ່ງນັບວ່າຍັງມີຄຸນຄ່າແລະເປັນປະໂຍບນອຍຳງຍິ່ງເມື່ອນຳມາປັບໃຈໃນຫົວດ
ປະຈຳວັນ

ความพยายามรวบรวม “สุภาษิตคำสอนของ” และนำมาแปลเป็นภาษาไทย นับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นປະໂຍບນອຍຳງຍິ່ງ ເພຣະນອກຈາກຈະເປັນປະໂຍບນັກນູ່ຄົດທີ່ໄປທີ່ສົນໃຈໄດ້ສຶກສາແລະທຳຄວາມເຫຼົາໃຈດີວິກີ່ຫົວດແລະແນວຄວາມ ຄິດພື້ນຖານຂອງຊານຫາວັນໄດ້ເປັນອ່າງຕື່ແລ້ວ ຍັງເປັນຫຸ້ອນຸລື່ມື່ມີປະໂຍບນີ້ໃນການທຳຄວາມເຫຼົາໃຈດີວິກີ່ຫົວດຢູ່ພູມປັບປຸງຂອງກຸ່ມາຕິພັນອຸ້ທີ່ກໍາລັງຈະສູງໝາຍໄປອີກດ້ວຍ ຂອຂອບຄຸນຄຸນປະສິທີ ລົບປີ້ຈາ ນັກວິຊຍຂອງສັດຖະກິນວິຊຍສັງຄນ ທີ່ໄດ້ອຸທິສເວລາແລະຄວາມຄິດໃນການກວຽກ ແປ່ລ ແລະຈັດເຕີຍມີຕົ້ນຈົບເອກສາງໜີ້ໄວ້ ດັ່ງນີ້ດ້ວຍ

ຊໍຍັນດີ ວວວອນະກູດ
ຜູ້ອໍານວຍກາຮັດວຽກສັງຄນ

ສາຮນັ້ງ

ໜ້າ

ຄໍານໍາ

ສາຮນັ້ງ

ຄໍາອົບປາຍ

LUS QHIA

Kev ua neej (ກາຣດໍາຮັງຫົວໜີ)	1
Kev ua noj ua haus (ກາກທຳມາຫາກິພ)	16
Kev dabqhuas thiab kev kwv kev tij (ພິທີກຽມແລະເຄື່ອງຢາຕີ)	27
Kev mob nkeeg (ກາຣເຈັບປ່າຍ)	30
Kev nkauj kev nraug thiab txijinkawm (ຄວາມຮັກແລະຫົວໜີຕຸກ)	33
Kev ntsoj ntsuag (ຄວາມກຳພ້າ)	44
Kev plaub kev ntug (ຄຕີຄວາມ)	46
Kev tswjhwm (ກາຣປົກຄຽວງ)	49

คำอธิบาย

สุภาษิตคำสอนอย่างที่นำมาแปลและจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มนี้ เป็นภาษาอย่างขาว โดยข้อมูลส่วนหนึ่งได้จากการรวมและดบันทึกคำที่นิยมใช้กันในชีวิตประจำวันของคนอย่าง เช่น ในการว่าคดีความ พิธีกรรม และพิธีศพ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วยังได้จากการทำกรากรูปรวมจากหนังสือภาษาอย่างที่มีผู้เคยได้ทำการรวบรวมมาไว้ก่อนหน้านี้แล้วหลายเล่ม ด้วยกัน

การจัดกลุ่มนี้หรือหัวข้อ จะแยกบทที่มีความหมายเหมือนกันเข้าไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน โดยจัดเรียงลำดับกลุ่มคำตามตัวอักษรตระ階และพยัญชนะในภาษาอังกฤษ (A-Z) ที่ใช้ชื่อต้นหัวข้อในภาษา นั้นเป็นหลัก ดังต่อไปนี้คือ

1. การดำรงชีวิต และท้าทาย
2. การทำมาหากิน อาหารการกิน และสุขภาพอนามัย
3. พิธีกรรม และระบบเครือญาติ
4. ความเจ็บป่วย และความดาย
5. ความรัก การแต่งงาน และการครอบครัว
6. ความสำเร็จ ความทุกข์ยาก และความเกียจคร้าน
7. คติความ และเชื่อถือ
8. การปกคล้อง เจ้านาย และการให้อภัย

ในแต่ละกลุ่มนี้จะมีหัวข้อ จะเรียงลำดับจากไปทางที่ประกอบด้วยหนังสือ สองหนังสือ 三 หนังสือ และบทที่มีลักษณะของความสัมพันธ์พิเศษ ซึ่งแต่ละประเภทจะเรียงลำดับตามตัวอักษรหน้าสุดของคำ โดยเรียงตามสระและพยัญชนะในระบบภาษาอังกฤษที่นำมาใช้เป็นภาษาอย่างเช่นเดียวกัน

ลักษณะความสัมพันธ์ของสุภาษิตคำสอนอีกที่นิยมใช้กันในสังคมอีกหนึ่งนั้นจะมีความคล้องจองกันเหมือนบทกลอนในภาษาไทย ในแต่ละบทจะประกอบด้วยประนาทที่มีหนึ่งวรรค สองวรรค 三 vier วรรค และประนาทที่มีลักษณะความสัมพันธ์พิเศษเฉพาะออกไป ตั้งตัวอย่างต่อไปนี้คือ

1 ประนาทที่มีหนึ่งวรรค

1 ๐ ๐ ๐ ๑ ๐, ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐.

Kev nkauj ntse, lem kev ntse qaug

ความ-สาว-หนุ่น, แغان-ความ-หลาด ล้ม

ความรักทำลายอนาคตทางการศึกษา

ในวรรคนึง ๆ จะประกอบด้วยกีคำก็ได้ แต่จะมีเพียงสองประโยคที่ให้ความหมายต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน คำสุดท้ายของประโยคแรกจะสัมผัสเสียง(ตรง)กับคำสุดท้ายของประโยคที่สอง โดยที่อาจจะไม่ต้องลงท้ายด้วยเสียงวรรณยุกต์เดียวกันก็ได้

2 ประนาทที่มีสองวรรค

1 ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๑, ๒ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐.

Noj tsis noj kuj tuav diav, luag tsis luag kuj ntxi hnaiav.

กิน ไม่-กิน-ก-จ้า-ช้อน, หัวเวะ-ไม่-หัวเวะ ก-เมย-พัน

จะกินหรือไม่กินกิจให้ถือช้อน จะเข้าหรือไม่เข้ากิจให้ยิงฟัน

3. ประบทที่มีเสียงราก

1. 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 2. 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

3 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 4 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

Deev hluas cia kev deb, yam txhorn ntses qhov zeb;

deev hluas cia kev dav, yam txhorn ntses qhov av.

ນີ້ແພນ-ໄວ້ທາງ-ໄກລ-ເໜືອນ-ຈົບ-ປລາ-ຊອກຫິນ;

ນີ້ແພນ-ໄວ້ທາງ-ກວ້າງ-ເໜືອນ-ຈົບ-ປລາ-ນ້ອໂຄສນ

ນີ້ຄນຮັກອຍ່ແດນໄກລ ເໜືອນຈັບປລາໃນຊອກຫິນ

ນີ້ຄນຮັກອຍ່ແດນກວ້າງ ເໜືອນຈັບປລາໃນໂຄສນຕມ

ໃນວຽກທີ່ ຈະປະກອບດ້ວຍກີ່ດຳກັກໄດ້ ດຳສຸດທ້າຍຂອງວຽກແກກ
 ຈະສັນຜັດສະກັບຄໍາສຸດທ້າຍຂອງວຽກທີ່ສອງ ໂດຍທີ່ໄໝຈຳເປັນຈະຕ້ອງລົງດ້ວຍ
 ເສີ່ງວຽກນູ້ດີເຢັກນັກໄດ້ ກາຍໃນວຽກເຕີ່ວກັນມັກຈະນີຍມໃຫ້ຄໍາຫ້າ
 ເສັ່ນຜັດໃນເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຄລັງຈອງກັນນາມກັ້ນ

4. ประบทที่มีความสัมพันธ์พิเศษ

1 0 0 0 0 0 0 0 2. 0 0 0 0 0 0 0 0

3. 0 0 0 0 0 0 0; 4 0 0 0 0 0 0 0

Zom zeb mob tes; tuav cos mob taw;

rs dej mob nrob raum; noj mov nkaus diav maum.

ນົດ-ນິກຫິນ-ປວດ-ນື້ອ; ດຳ-ຄກກ-ປວດ-ຫາ;

ແບກ-ນໍ້າ-ປວດ-ໜັງ; ກິນ-ຫ້າວ-ຈົບ-ຫ້ອນໜົວ

ໃຫ້ປົດໂນກິນ ບອກວ່າປວດນື້ອ; ໃຫ້ດຳຄກກ ບອກວ່າປວດຫາ;

ໃຫ້ແບກນໍ້າ ບອກວ່າປວດໜັງ; ພອໃກນຫ້າວ ຄວ້າຫ້ອນຄັນໄນໆຢູ່

ՊԵԱԼԻՅԵ. ՑՆՔՄՈՒԿԱՐԵՐԱՀՈՅՈՒՋԵՍՏԵՎԵՐՆԻ. ՑԱՓՆՑ
ՃՄՈՒԹՈՅԱԴԻՇՎԵՍՄՈՒՑՄՈՒ ԲՈՒ ՂԱՅԻՆԴՈՒՐՈՂԱԾԵ. ՄՈՂԱԴՎԵՐ
ՑՄՈՒ ԱԼԵԱԽՈՎԵՎԵՐԵՎԱՀՈՒՐԵՍՀՄՈՒԵՎՈ ՄՐՎԱՀԵՎՈՒՐԵՎՈՎԵՍ
ՈՂԵՇՎԵՏՄԱՍՄՈՎԵՎԻՄՎԵՆ ԲՈՒԵՐԵՎՈՒՐԵՎՈՒՐԵՎՈՎԵՆ
ԵՎ ՖՄՎՈՒՐԵՑՈՒՐԵՎՈՒՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ ԱՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ
ՊԵՎՈՒՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ ԱՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ
ՏԵՄՆԵՎՄՈՒՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ ԱՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ
ՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ ԱՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ
ԵՎԵՎԵՎԵՎԵՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ ԱՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՆ

ԱՌԱՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎ
ՌԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎ
ՎԵՎԵՎԵՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎ

ԻՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎ
ՎԵՎԵՎԵՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎ
ՎԵՎԵՎԵՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎ
ՎԵՎԵՎԵՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎՐԵՎՈՎԵՎ Լ ԻՐԻՄՐԵՎ

LUS QHIA

Cov Pa:huam Hmoob uas coj los txhais thiab luam tawm no yog ius Hmoob dawb lb kuag yog tau los ntawm kev nrhiav thiab sau cov uas Hmoob niaj hnub siv hais nyob rau hauv lub neej, piv li saum kev plaub kev ntug, kab tshoob kev kos thiab kev ploj kev tuag. D'hau li yog tshawb hauv cov ntawv Hmoob ntaw phau uas muaj tus tau sau cia dua los lawd.

Cov zæj uas coj los luam tawm no muab faib ua ntaw yam kev, raws tus niam ntawv Askiv {A-Z} uas coj ios siv sau ius Hmoob li nram no.

1. Kev ua neej thiab lwm yam
2. Kev ua noj ua haus, kev nojhaus, kev huvsab thiab noj qab haus huv
3. Kev dabqhuas thiab kevkww kevtij.
4. Kev mob nkeeg thiab kev ploj kev tuag.
5. Kev nkauj kev nraug, kev sib yuav thiab kev ua txij ua nkawm
6. Kev ntsoj ntsuag, kev txomnyem, kev tubnkeeg.
7. Kev plaub ntug thiab ius xav.
8. Kev tswjhwm thiab kev siv hwjchim.

Nyob hauv lb yam kev muab faib raws li cov uas muaj ib fab, ob fab, plaub fab thiab cov muaj ntaw fab. Txhua yam nib sau raws tus niam ntawv Askiv {A-Z} uas siv sau ius Hmoob ib yam thiab.

Cov ius sib dhos hauv cov pa:huam Hmoob muaj ntsis zoo thooj li Thiab cov thiab. Ib zaj pa:huam Hmoob muaj cov ib fab, ob fab, plaub fab thiab cov ntaw fab, raws li no

1. cov ip_fab

1 〇 〇 〇 〇 〇 〇, 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇.

Kev nkauj ntawg, iem kev ntse qaung.

ຄວາມ-ສາວ-ຫຸ້ນ, ແບນ-ຄວາມ-ອສາຕ-ສົມ

ຄວາມຮັກທຳສະຍອນາຄດທາງກະຮືກນາ

Ib fab ການຈູ່ pestsawg lo kuj tau Loius tomqab kawg ntawm lo
ເມ dhos lub suab rau lotus tomqaub kawg ntawm lo ob, muaj tej zaj tsis dhos
hum rau cov cim kuj tau.

2 Cov cb_fab

1 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇, 2 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇.

Noj tsis noj kuj tuav diav, luag tsis luag kuj ntxi hñiaiv.

ກິນ-ໄມ-ກິນ-ກົ-ຈັບ-ຫຼຸນ, ຫັວເຮັກ-ໄມ-ຫັວເຮັກ-ກົ-ແຍ-ກັນ

ຈະກິນຮົງໄມກິນກົໄທດີອໍຫຼຸນ ຈະຢຳກໜົກໄມຢຳກົໄທຍິງພິນ

3 Cov piaub_fab

1 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇, 2 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇

3 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇, 4 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇 〇.

Deev hluas cia kev deb, yam txhom ntses qhov zeb,

deev hluas cia kev dav, yam txhom ntses qhov av.

ນີ-ແພນ-ໄວ-ທາງ-ໄກລ, ໝໍເນືອນ-ຈັບ-ປຸລາ-ຊອກນິນ;

ນີ-ແພນ-ໄວ-ທາງ-ກວ້າງ, ໝໍເນືອນ-ຈັບ-ປຸລາ-ບ່ອໂຄລຸນ

ນິຄົນຮັກອູ້ແດນໄກລ ໝໍເນືອນຈັບໄລາໃນຊອກນິນ

ນິຄົນຮັກອູ້ແດນກວ້າງ ໝໍເນືອນຈັບປໍລາໃນໂຄລຸນຕມ

Ib fab muaj pestsawg lo kuj tau. Lo tomqab kawg ntawm ttawj fab
dhos rau lo tomqab kawg ntawm fab ob, muaj tej zaj tsis dhos hum rau cov
cim kuj tau Nyob hauv ib fab ntawd feem ntaw ntiam ntihiaiv cov lus uas
nws txawj sib dhos nws, kom thaum hais thiaj li zoo mloog thiab

4 Cov muaj ntaw fab

1 〇〇〇〇〇〇〇〇; 2 〇〇〇〇〇〇〇〇.

3 〇〇〇〇〇〇〇; 4 〇〇〇〇〇〇〇〇.

Zom zeb mob tes, tuav cos mob taw;

ris dej mob nrob raum, noj mov nkaus diav maum

ນັດ-ນິນ-ປວດ-ນື້ອ; ຕໍາ-ຄຽກ-ປວດ-ໜາ;

ແບກ-ນໍ້າ-ປວດ-ໜັງ; ກິນ-ຂ້າວ-ຈັບ-ຫ້ອນ-ນຄວງ

ໄທ້ບົດນີ້ໃຫຼື ບອກວ່າປວດນື້ອ; ໄທ້ດຳຄຽກ ບອກວ່າປວດໜາ;

ໄທ້ແບກນໍ້າ ບອກວ່າປວດໜັງ; ພອໄທກິນຂ້າວ ດວ້າເຊື້ອນຄັນໃນຖຸ

Cov no tej zaum muaj peb fab, plaub fab kuj tau. Lo tomqab ntawm
fab ib yuav dhos rau lo tomqab ntawm fab ob, peb los yog fab plaub, los tej
zaum yuav hla mus dhos rau lwm fab kuj taum.

Thaum txhais lus Hmoob los ua lus Thaib, thawj lwm yuav txhais ib
lo raws ib lo, lwm ob mam muab coj los sau ua lus Thaib kom meej, tabsis
yuav tsis pub kom cov lus sis mus ua lwm yam.

Kuv muaj lus thov ua tsaug txog yawg Nomtxais Lis uas tau pab
saib, nrhiav thiab kho kom cov lus pajhuam Hmoob no zoo thiab siv tau dua
li qub Thov ua tsaug niam txiv kwvtij sawvdaws cov tau pab lub tswvyim
thiab lub sijhawm kom kuv tau ua phau ntawv no los tiav li no. Vam thiab
cia siab tias yuav muaj txiaj ntsim qabhou rau cov tau nyem thiab coj mus
siv. Yog nej leejtwg muaj lwm zaj tswvyim zoo, los yog xam pom tej qhov
tsis yog nyob haув no, thov pab qhia tuaј rau kuv tau paub thiab, xwv peb
Hmoob tej txuјci thiаj li tau muab coj lo tsвjhwlm thiab nthuav dav lawm
yav tom ntej

Kev ua neej

การดำเนินชีวิต

1 Ua ruam thiaj tau zov luag tsev,

ua ntse ces tau ua luag qhev.

ເປັນ ໂງຈຶ່ງ-ໄດ້-ເຜົ້າ-ຂອງເຫຼານບ້ານ,

ເປັນ-ຄລາດ-ແລ້ວ-ໄດ້-ເປັນ-ຂອງເຫຼາ-ຊ້າວ້າ

ທຳເປັນໂງຈຶ່ງຈະໄດ້ອູ້ຍື່ງເນັນບ້ານຄົດົນ

ທຳເປັນຄລາດແລ້ວຈະໄດ້ເປັນຊ້າເຫຼາ

2 Kws ntaus phom tua hnuev,

neeg dig muag txaw; luj teev.

ນັກ-ຕີ-ເປັນ-ຍິງ-ໜ້າໄມ້,

ຄົນ-ຕາບ-ອດ-ທຳເປັນ-ຊັ້ງ-ຕາຊັ້ງ

ຊ້າງທຳເປັນສາມາດຍິນໜ້າໄມ້

ຄົນຕາບອດສາມາດຊັ້ງຕາຊັ້ງໄດ້

3. Luag tsis yeem tsis txhob muab luag pus,

luag ແລະ kheev tsis txhob mus.

ເຫຼາ-ໃນ-ຍອມ-ໄນ-ຕ້ອງ-ເອົາ-ເຫຼາ-ພາ.

ເຫຼາ-ໃນ-ອນຸງາມ-ໄນ-ຕ້ອງ-ໄນ.

ເຫຼາໃນ-ຍອມ ອຢ່ານໍາພາເຫຼາໄນ

ເຫຼາໃນ-ໄທ ອຢ່າຕາມເຫຼາໄນ

4. Muaj tsawg nyuaj tus faib,

muaj ntau nyuaj tus saib.

ມີ-ນ້ອຍ-ສໍາບາກ-ຄນ-ແບ່ງ,

ມື້ມາກ-ສໍາບາກ-ຄນ-ດູແລ

ມີນ້ອຍ ສໍາບາກໃຈຄນແບ່ງ

ມື້ມາກ ສໍາບາກໃຈຄນດູແລ

5. Mov kuam qab tsis thooj mov nplej,

cov tomqab zoo tsis cuag tus ua ntej.

ຂ້າວ-ໂພດ-ອ່ອຍ-ໄມ່-ເໝົນ-ຂ້າວ-ສາຮ.

ພວກ-ທຶນລັງ-ຕີ-ໄມ່-ເທົາ-ຄນ-ແຮກ

ຂ້າວໂພດອ່ອຍໄມ່ເໝົນຂ້າວສາຮ

ພວກມາທຶນລັງໂອກາສໄມ່ຕີເທົາຄນແຮກ

6. Noj mov qab vim qaubañcaug.

mus kev zoo vim pob hañvcaug.

ກິນ-ຂ້າວ-ອ່ອຍ-ເພຣະ-ນໍ້າລາຍ.

ເດີນ-ທາງ-ຕີ-ເພຣະ-ຫົວເຫຼາ

ກິນຂ້າວອ່ອຍເພຣະມີນໍ້າລາຍ

ເດີນທາງໄດ້ຕີເພຣະມີຫົວເຫຼາ

7. Nqj tsis nqj kuj tuav diav.

luag tsis luag ku; ntxi hniav.

ກິນ-ໄມ່-ກິນ-ກີ-ຈັບ-ຫ້ອນ,

ໜັງເກະ-ໄມ່-ໜັງເກະ-ກີ-ແຍຍ-ພັນ

ຈະກິນຫົ່ວໂມ່ໄມ່ກິນກີໃຫ້ດືອຂ້ອນ

ຈະຂໍາຫົ່ວໂມ່ໄມ່ຂໍາກີໃຫ້ຢູ່ພັນ

8. Ntujteb ceeotsheej nyob nruab siab,

ntuj ceebtsheej nyob ntuj tsheej kiab.

ໄລກ-ສວຽດ-ຄູ່ຢູ່ໃນ-ກລາງ-ໄຈ,

ໄລກ-ສວຽດ-ຄູ່ຢູ່ໃນ-ໄລກ-ເຊັ່ນ-ເບີກນານ

ສວຽດຄູ່ຢູ່ໃນໄຈ

ສວຽດຄູ່ຢູ່ທ່ານກລາງຈົດໃຈອັນເບີກນານ

9. Pom qhov zoo ho yuav tauv,

pom qhov phem ho yuav nkaum.

ເຫັນ-ທີ-ຕີ-ແລ້ວ-ອຍາກ-ຈິ້ນ,

ເຫັນ-ທີ-ເລວ-ແລ້ວ-ອຍາກ-ນດ

ເຫັນສິ່ງຕີແລ້ວອຍາກນີ້ສ່ວນຮ່ວມ

ເຫັນສິ່ງໄນ້ຕີແລ້ວອຍາກຫລຸບໜ້າ

10. Oaib sis ua tsis nyog qaib dib,

zaub mos ua tsis nyog zaub tsib

ໄກ-ຕອນ-ທໍາ-ໄມ່-ຄວາ-ໄກ-ດັ່ງ.

ຜັກ-ອ່ອນ-ທໍາ-ໄມ່-ຄວາ-ຜັກ-ຕອນ

ໄກຕອນໄໝ່ເໜ້ນະສຳນັບເປັນໄກດັ່ງ

ຜັກອ່ອນໄໝ່ເໜ້ນະສຳນັບທຳຜັກຕອນ

11. Roobris tuag vim roobris lub qhov.

zaj tuag vim zaj lub pov.

ນູ້-ຕາຍ-ເພຣະ-ນູ້-ອັນງູ.

ນັກຮຽ-ຕາຍ-ເພຣະ-ນັກຮຽ-ຊຸກ-ແກ້ວິເໜ້າ

ນູ້-ຕາຍ-ເພຣະ-ຊຸປຸ

ນັກຮຽ-ຕາຍ-ເພຣະ-ຊຸກ-ແກ້ວິ-ເໜ້າ

12. Tubnkeeg ntsib kev pluag,

Vaubtsuab ntsib kev mob tuag

ເກີຍຈົກ້ານ-ພບ-ຄວາມ-ຍາກຈຸນ,

ສກົກ/ກາ-ພບ-ຄວາມ-ເຈັບ-ຕາຍ

ຄົນເກີຍຈົກ້ານຈະພບກັບຄວາມຍາກຈຸນ

ຄົນສກົກປະກຈະພບກັບຄວາມເຈັບປ່າຍແລະຄວາມຕາຍ

13 Thaum siav tu ces luag tas tuag.

thaum nyaj tu ces luag tas pluag.

ຕອນ-ចົວ-ຫາດ-ນັ້ນ-ເຫຼາ-ວ່າ-ດາຍ

ຕອນ-ເງິນ-ຫາດ-ນັ້ນ-ເຫຼາ-ວ່າ-ຈນ

ເນື້ອໄມ່ມີຄົນນາຍໃຈຄືດາຍ

ວິກ-ໄມ່ເງິນ-ຄືດຢາກຈນ

14 Thaum yuav ua yuav tsum tau xam,

ua tau thiaj tsis plam.

ຕອນ-ຈະ-ທຳ-ຈະ-ຕັ້ງ-ໄດ້-ຄິດ,

ທຳ-ໄດ້-ຈຶ່ງ-ນິ່ມ-ຫຼຸດ

ກ່ອນທຳ ຈະດ້ວງຄິດ

ເນື້ອທຳ-ໄດ້-ຈຶ່ງ-ຈະ-ນິ່ມ-ຜິດພລາດ

15. Txais yam twg yuav txais kom tau ko,

hais lus yuav hais kom to

ຮັບ-ຍ່າງ-ໃນນ-ຕ້ອງ-ຮັບ-ໄຟ-ໄດ້-ຕໍ່າມ.

ຖຸດ-ກາງ-ຫາ-ຕັ້ງ-ຖຸດ-ໄຟ-ກະ-ຄຸ

ຮັບ-ສິ່ງ-ໃນນ-ຕ້ອງ-ຮັບ-ໄຟ-ໄດ້-ທັ້ງ-ຕໍ່າມ

ກາງ-ຖຸດ-ຈາ-ຕ້ອງ-ຖຸດ-ໄຟ-ຮັດ-ເຈນ

16. Yuav zoo zoo tus xub muaj.

yuav ntsib ntsib tus xub tuaj

ຈະ-ຕີ-ຕີ-ຄນ-ແກ-ມື.

ຈະ-ພນ-ພນ-ຄນ-ແຮ-ມາ

ຄນຈະໄດ້ຕີ-ຕີ-ຄນທີ່ມັກ-ຄນ

ຄນຈະພນ-ເຖິງ-ຄນທີ່ມາ-ກ່ອນ

17 lb ya taws ua tsis siav laujkaub mov,

ib pluaj ntuag ua tsis tau ib tsos xov.

ib ya taws ua tsis siav laujkaub zaub,

ib pluaj ntuag ua tsis tau ib chaws ntaub.

ໜຶ່ງ-ທອນ-ຫົນ-ຫຼຸງ-ໃນ-ສຸກ-ໜົມ-ຂ້າວ, ຜຶ່ງ-ເສັ້ນ-ຕ້າຍ-ທ່າ-ໄນ-ໄດ້-ໜຶ່ງ-ໄຊ-ຕ້າຍ;

ໜຶ່ງ-ທອນ-ຫົນ-ຫຼຸງ-ໃນ-ສຸກ-ໜົມ-ແກງ, ຜຶ່ງ-ເສັ້ນ-ຕ້າຍ-ທ່າ-ໄນ-ໄດ້-ໜຶ່ງ-ຍືນ-ຜ້າ

ພິນ-ໜຶ່ງ-ທອນ-ໃນ-ສາມາດ-ເຫັນ-ຂ້າວ-ໄດ້-ໜຶ່ງ-ໜົມ ໃນ-ໜຶ່ງ-ເສັ້ນ-ໃນ-ສາມາດ-ກຳ-ຕ້າຍ-ໄດ້-ໜຶ່ງ-ໄຊ
ພິນ-ໜຶ່ງ-ທອນ-ໃນ-ສາມາດ-ຕັມ-ແກງ-ໄດ້-ໜຶ່ງ-ໜົມ ໃນ-ໜຶ່ງ-ເສັ້ນ-ໃນ-ສາມາດ-ກຳ-ຜ້າ-ໄດ້-ໜຶ່ງ-ຍືນ

18 Ua neej nyob txhob xav ruam li npua.

koj lub neej tom ntej nyob khuam ntua npoo tsua;

ua neej nyob txhob xav phem li dev.

koj lub neej tom ntej nyob khuam ntuv ru tsev.

ເມີນ-ຄນ-ອຍ່-ອກ່າ-ຄົດ-ໂງ-ອຍ່າງ-ໜຸ້າ,

ຄຸນ-ຂອນ-ຫົວດ-ຫ້ານ-ໜ້າ-ອຍ່-ແຂວາ-ບນ-ຂອນ-ໜ້າພາ;

ເມີນ-ຄນ-ອຍ່-ອກ່າ-ຄົດ-ຫ້າ-ອຍ່າງ-ໜາ,

ຄຸນ-ຂອນ-ຫົວດ-ຫ້ານ-ໜ້າ-ອຍ່-ແຂວາ-ບນ-ຈົວ-ບັນ

ເກີນຄນອຢ່າຄົດໂດັ່ງໜຸ້າ

ອນາຄດຂອງທ່ານເໝືອນທັກອຍູ່ນນ້າພາ

ເມີນຄນອຢ່າຄົດຮ້າຍດັ່ງສຸນ້າ

ອນາຄດຂອງທ່ານເໝືອນທັກອຍູ່ນຈົ່ງວ່ານ

19 Ua neej nyob yuav ua yam twg yuav tsum xav tswwyim.

thaum ua tas thiaj tsis khuvxim;

ua neej nyob yuav ua yam twg yuav tsum sablaj.

thaum ua tas siab thiaj kaj.

ເມີນ-ຄນ-ອຍ່-ຈະ-ທຳ-ອຍ່າງ-ໃຫນ-ຈະ-ຕ້ອງ-ຄົດ-ປັບປຸງໝາ, ແມ່ນ-ທຳ-ເສົ້າ-ແລ້ວ-ຈຶ່ງ-ຈະ-ໄມ່-ເສີຍຕາຍ;

ເມີນ-ຄນ-ອຍ່-ຈະ-ທຳ-ອຍ່າງ-ໃຫນ-ຈະ-ຕ້ອງ-ບົກກາຫາ, ແມ່ນ-ທຳ-ເສົ້າ-ຈົດ-ໃຈ-ຈຶ່ງ-ປົກອດໂກງ

ໃໝ່ຈົວດອຍ່ ຈະທຳອະໄໄດ້ຕ້ອງໃຫ້ສົດປັບປຸງໝາ ທຳເສົ້າແລ້ວຈຶ່ງຈະໄມ່ເສີຍຕາຍ ຍາຍ

ໃໝ່ຈົວດອຍ່ ຈະທຳອະໄໄດ້ຕ້ອງບົກກາຫາຮືອ ທຳເສົ້າແລ້ວຈຶ່ງຈະສະບາຍໃຈ

20. Ua tawv tawv ces tsis khov, yuav ua muag muag thiaj tsis lov;

ua tawv tawv tsam plam, yuav ua muag muag thiaj tsis ~~dam~~

ทำ-แข็ง-แข็ง-แล้ว-ไม่-แข็งแรง, ต้อง-ทำ-อ่อน-ค่อน-จึง-ไม่-หัก;

ทำ-แข็ง-แข็ง-เดียว-หลุด, ต้อง-ทำ-อ่อน-ค่อน-จึง-ไม่-หัก

แข็งเกินไปจะไม่มั่นคง ต้องทำเป็นอ่อนไว้จึงจะไม่หัก;

แข็งเกินไปจะแตกผลิต ต้องทำเป็นอ่อนไว้จึงจะไม่หัก

21. Cag ntoo qhia taus npub, hlua hneev qhia xibxub;

pobzeb qhia taus ntse, xibxub qhia hneev nthe.

หาก-ไม่-สอน-ชوان-ทุ่, สาย-หน้าไม่-สอน-ลูกอนุ;

หิน-สอน-ชوان-คุณ, ลูกอนุ-สอน-หน้าไม่-ตะโกน

หากไม่สอนให้ชوانทุ่ สายหน้าไม่สอนลูกอนุ

หินถับชوانฝาสอนให้ชوانคุณ ลูกอนุสอนให้หน้าไม้ดัง

22. Dej ~~ta~~ws yog yuav ua kwj, yoov tsaws yog nqaij yuav lwj;

dej teev yog av mlhos, yoov tsaws yog :sw pos.

น้ำ-ใน-หล-คือ-จะ-เป็น-ร่อง, แมลงวัน-ลง-คือ-เนื้อ-จะ-เน่า,

น้ำ-ซัง-ได้-เพราะ-ติน-ญูบ, แมลงวัน-ตก-คอม-เพราะ-มี-กลิ่น-อบ

น้ำในหลเพราะจะเป็นร่อง แมลงวันตกคอมเพราะเนื้อจะเน่า

น้ำซังเพราะตินญูบ แมลงวันตกคอมเพราะมีกลิ่นอบ

- 23 Dev tsem dev tsis tom, luag yuav tua koj luag tsis hom;
 dev tsem dev tsis npawv, luag yuav tua koj luag tsis hawv.
 ໜມາ-ເໜ້າ-ນມາ-ໄຟ-ກັດ, ເຫົາ-ຈະ-ຍິງ-ຄຸນ-ເຫົາ-ໄຟ-ແສດງທ່າ;
 ໜມາ-ເໜ້າ-ນມາ-ໄຟ-ັງນີ, ເຫົາ-ຈະ-ຍິງ-ຄຸນ-ເຫົາ-ໄຟ-ເຂຍ
 ສຸນ້າ-ເໜ້າ-ສຸນ້າ-ຈະ-ໄຟ-ກັດ ດົນ-ອື່ນ-ຈະ-ມ່າ-ຄຸນ-ເຫົາ-ຈະ-ໄຟ-ແສດງ-ອອກ
 ສຸນ້າ-ເໜ້າ-ສຸນ້າ-ຈະ-ໄຟ-ັງນີ ດົນ-ອື່ນ-ຈະ-ມ່າ-ຄຸນ-ເຫົາ-ຈະ-ໄຟ-ກູଡ
- 24 Hiub pojniam txhob tseg kwwtij, hlub muam txhob tseg yawmyij;
 hlub kwwtij txhob tseg leej npawg, hlub niam txiv txhob tseb pog yawg.
 ຮັກ-ມື້ຍໍ-ອຍ່າ-ລະ-ພື້ນ້ອງ, ຮັກ-ພື້ສາວນັ້ນອັງສາວ-ອຍ່າ-ລະ-ພື້ເໝຍນັ້ນອັງເໝຍ;
 ຮັກ-ພື້ນ້ອງ-ອຍ່າ-ລະ-ເພື່ອນ, ຮັກ-ແມ່-ພົອ-ອຍ່າ-ລະ-ຍ່າງຢູ່
 ຮັກກະຮອຍ່າ ອຍ່າເວັນພື້ເວັນນັ້ອງ ຮັກພື້ສາວນັ້ນອັງສາວ ອຍ່າເວັນພື້ເໝຍນັ້ນອັງເໝຍ
 ຮັກພື້ຮັກນັ້ອງ ອຍ່າເວັນເພື່ອນພັ້ອງ ຮັກພົອຮັກແມ່ ອຍ່າເວັນຢູ່ເວັນຢ່າ
25. Kab coob piv rau kas, qhov muag loj piv rau plas;
 Kab coob piv rau xua, neeg ruam piv rau npua
 ແມລັງ-ນາກ ເປີ-ຍົບ-ໄສ-ນນອນ, ຕາ-ໃນ-ກູ່ ເປີ-ຍົບ-ໄສ-ນກຽກ,
 ແມລັງ-ນາກ-ເປີ-ຍົບ-ໄສ-ແກລນ, ດາ-ໂງ-ແປີ-ຍົບ-ໄສ-ໜຸ
 ແມລັງນາກເປີ-ຍົບກັບນນອນ ຕາໂດເປີ-ຍົບກັບນກຽກ
 ແມລັງນາກເປີ-ຍົບກັບແກລນ ດາໂງ-ເປີ-ຍົບກັບໜຸ

26 Kaum tus tsom, tsis cuag yus qhovmuag pom;

kaum tus hais, tsis cuag yus qhovmuag pom dua ntais.

ສີນ-ຄນ-ຈ່ອງ, ໄນ-ເທົ່າ-ເຮາ-ຕາ-ເຫັນ;

ສີບ-ຄນ-ຫຼຸດ, ໄນ-ເທົ່າ-ເຮາ-ຕາ-ເຫັນ-ຈຳ-ລົບ

ສີບຄນຈ່ອງ “ໄນ່ເທົ່າຄາເຮາເຫັນ

ສີບຄນຫຼຸດ ໄນ-ເທົ່າເຮາເຫັນຈຳລົບສາຍຕາ

27. Kev pluag tsis tim txoj hmoo. kev tshaib nqhis tsis tim yog qoobioo,

kev pluag tsis tim txoj siab, kev phem tsis tim luag qhia.

ຄວາມ ຈນ-ໄນ່-ເພຣະ-ເສັ້ນ-ບຸນຍູ, ຄວາມ-ທິວ-ໂໄຍ-ໄນ່-ເພຣະ-ພຶ່ພຄ;

ຄວາມ-ຈນ-ໄນ່-ເພຣະ-ເສັ້ນ-ຈົດໃຈ ຄວາມ-ຂ້ວ-ໄນ່-ເພຣະ-ເຊາ-ສອນ

ຄວາມຍາກຈານໄນ່ໃຫ້ເພຣະບຸນຍູວາສນາ ຄວາມທິວໂໄຍໄນ່ໃຫ້ເພຣະພຶ່ພຄ

ຄວາມຍາກຈານໄນ່ໃຫ້ເພຣະຈົດໃຈ ຄວາມຂ້ວໄນ່ໃຫ້ເພຣະຄນອື່ນສອນ

28. Koobmeej nrov cuag cav kaus ntxhuav kaus ນtxhw,

txog hauv tsev tsis muaj chaw pw,

koobmeej nrov cuag cav povhaum,

txog haув tsev tsis muaj chaw zaum.

ເກີຍຮຕິຍຄ-ຕັ້ງ-ເທົ່າ-ລືອງ-ຈາ-ສິງ-ນົງ-ຈັ້ງ, ດິນ-ໃນ-ນັ້ນ-ໄມ່-ມີ-ທີ-ນອນ;

ເກີຍຮຕິຍຄ-ຕັ້ງ-ເທົ່າ-ລືອງ-ແກ້ວ-ວິເໜ່ງ, ດິນ-ໃນ-ນັ້ນ-ໄມ່-ມີ-ທີ-ນັ້ນ-

ຫົ່ວເສີຍເປັນທີ່ເລື່ອງລືອດັ່ງລືອງຈາຫັ້ງ

ເຫັນເຖິງໃນນັ້ນໄມ່ມີທີ່ຈະ-ທີ່ນອນ

ຫົ່ວເສີຍເປັນທີ່ເລື່ອງລືອດັ່ງລືອງແກ້ວ-ວິເໜ່ງ

ເຫັນເຖິງໃນນັ້ນໄມ່ມີທີ່ຈະ-ໄທ້ນັ້ນ

29. Loj cuag humvag, tom tsis yeej uablag.

tsiv tsaim cuag nab, tom tsis yeej kumsab.

ໃນຢູ່ເທົ່ານກເຈືອກ, ກັດ-ໄນ່-ຊະນະ-ກາ;

ດຸ-ຮ້າຍ-ເທົ່າງ, ກັດ-ໄນ່-ຊະນະ-ກາເຫວ່າ

ໃນຢູ່ເທົ່ານກເຈືອກ ສູກັບເກາໄມ໌ໄດ້

ດຸ-ຮ້າຍ-ເທົ່າງ ສູກັບກາເໜວ່າໄມ່ໄດ້

30. Lov hniav nyiam qhov phom, muaj hniav nyiam qhov tawv zom.

lov hniav nyiam qhov muag, muaj hniav nyiam qhov tawv cua.

ໜັກ-ເຂີ້ວ-ຊອບ-ທີ່-ອ່ອນ, ມີ-ເຂີ້ວ-ຊອບ-ທີ່-ແພັງ-ເຄີ້ວ,

ໜັກ-ເຂີ້ວ-ຊອບ-ທີ່-ນຸ່ມ, ມີ-ເຂີ້ວ-ຊອບ-ທີ່-ແພັງ-ໜບ

ຝັ້ນໜັກຊອບກິນຂອງອ່ອນ ນີ້ຝັ້ນຊອບເຕີ້ວຂອງແຮງ

ຝັ້ນໜັກຊອບນາອິນນຸ່ມ ນີ້ຝັ້ນຊອບກັດກິນຂອງແຮງ

31 Luag hais kaum lo, tsis cuag yus pom tso;

luag hais kaum suab, tsis cuag yus tes muab

ເຫຼາ-ພູດ-ສີບ-ຄໍາ, ໄນ-ເທົ່າ-ເຮົາ-ເຫັນ-ກອນ;

ເຫຼາ-ພູດ-ສີບ-ເສີຍງ, ໄນ-ເທົ່າ-ເຮົາ-ມົດ-ເອາ

ຄນອື່ນພູດສີບຄໍາ ໄນເຫຼາເຮົາເຫັນກັບຕາ

ຄນອື່ນພູດສີບເສີຍງ ໄນເທົ່າມີອເວົາຄຄໍາ

32. Neeg txomnyem xav kom muaj hmoo, neeg nrov xav kom tau zoo,
 muaj hmoo los tseem xav kom ກາມມີບຸນຍຸ, ດັວຍ-ອຍາກ-ໄຟ-ໄດ້-ຕີ;
 ມີ-ບຸນຍຸ-ກີ-ຍັງ-ອຍາກ-ໄຟ-ມີ-ກຳສັງ, ໄຟ-ຕີ-ກີ-ຍັງ-ອຍາກ-ໄຟ-ອ້ວນ
 ດັວຍ-ອຍາກຈະໄຟມີບຸນຍຸວາສນາ ດັນມີຂອເສື່ອງອຍາກຈະສປາຍ
 ມີບຸນຍຸວາສນາກີ-ຍັງ-ອຍາກຈະໄຟມີກຳສັງ ອູ້ສຸຂສປາຍກີ-ຍັງ-ອຍາກຈະໄຟ-ອ້ວນ
33. Nrov cuag ແລວບ, muaj tsis cuag khwblwb;
 muaj hwjchim cuag tsov, muaj tsis cuag lub pov.
 ດັ່ງ-ເທົ່າ-ກະ-ດິ່ງ, ມີ-ໃນ-ເທົ່າ-ນໍ້າ-ເຕົ້າ-ວິ-ເຫັນ;
 ມີ-ຄໍາ-ນາ-ຈ-ເທົ່າ-ເສື່ອ, ມີ-ໃນ-ເທົ່າ-ສູກ-ແກ້ວ-ວິ-ເຫັນ
 ຂຶ້ອເສີ-ຍັງ-ດັ່ງ-ເໝືອ-ອົນ-ກະ-ດິ່ງ ຮ້າຮຽ-ໄຟ-ເທົ່າ-ນໍ້າ-ເຕົ້າ-ວິ-ເຫັນ
 ມີ-ຄໍາ-ນາ-ຈ-ເໝືອ-ອົນ-ເສື່ອ ຮ້າຮຽ-ໄຟ-ເທົ່າ-ສູກ-ແກ້ວ-ວິ-ເຫັນ
34. Ntoo laus ntoo khoob, neeg laus neeg toob;
 ລົມ-ໄຟ-ດັ່ນ-ໄຟ-ກລວງ, ດັນ-ແກ່-ດັນ-ສົມ-ໄຟ-ຕີ;
 ດັ່ນ-ໄຟ-ແກ່-ດັ່ນ-ໄຟ-ເປີ-ນູ້, ດັນ-ແກ່-ດັນ-ຮສ-ລົມ
 ດັ່ນ-ໄຟ-ແກ່-ນັກ-ຈະ-ກລວງ ດັນ-ແກ່-ນັກ-ຈະ-ສົມ-ໄຟ-ຕີ
 ດັ່ນ-ໄຟ-ແກ່-ນັກ-ຈະ-ເປີ-ນູ້ ດັນ-ແກ່-ນັກ-ຈະ-ຮສ-ລົມ

35 Pluag tsis khwv tsis muaj chaw tau, muaj tsis siv tsis muaj chaw rau;
pluag tsis khwv tsis muaj chaw los, muaj tsis siv tsis muaj chaw tso.

ຈນ-ໄມ່-ສໍາບາກ-ໄມ່-ນີ້-ທີ່-ໄດ້, ນີ້-ໄມ່-ໃຫ້-ໄມ່-ນີ້-ທີ່-ເກັບ;

ຈນ-ໄມ່-ສໍາບາກ-ໄມ່-ນີ້-ທີ່-ນາ, ນີ້-ໄມ່-ໃຫ້-ໄມ່-ນີ້-ທີ່-ໄສ

ຍາກຈານ ໄນຍອມສໍາບາກຈະໄນ່ນີ້ ມັງນີ້ແລ້ວໄນ່ໃຫ້ຈະໄນ່ນີ້ທີ່ເກັບ

ຍາກຈານ ໄນຍອມສໍາບາກຈະໄນ່ນີ້ທີ່ນາ ມັງນີ້ແລ້ວໄນ່ໃຫ້ຈະໄນ່ນີ້ທີ່ໄສ

36. Qog nees tsam nees tuam, qog uablag tsam tau minyuam ruam,
qog neeg ceg tawv tsam lov tes, qog qav tsam poob dej.
ລ້ອມນ້າ-ເຕື່ອງ-ນ້າ-ຖືນ, ລ້ອ-ກາ-ເຕື່ອງ-ໄດ້-ສູກ-ໃນ້;
ລ້ອ-ຄນ-ຫາ-ຕ້ວນ-ເຕື່ອງ-ຫັກ-ນົອ, ລ້ອ-ກບ-ເຕື່ອງ-ຫຼກ-ນ້ຳ
ລ້ອເລີຍນ້າ ຮະວັງນ້າຈະຖືນ ລ້ອເລີຍກາ ຮະວັງຈະໄດ້ລຸກເປັນໃນ້
ລ້ອເລີຍຄນຫາຕ້ວນ ຮະວັງນູອຈະຫັກ ລ້ອເລີຍກບ ຮະວັງຈະຈົນນຳຕາຍ

37. Suab neeg nrov dua suab xob, lus phem ntsim dua kua txob;
suab neeg nrov dua suab nroo, lus phem nrov dua lus zoo.
ເສື່ອງ-ຄນ-ຕັ້ງ-ກວ່າ-ເສື່ອງ-ພ້າວັອງ, ດໍາ-ຊ້ວ່າ-ເຜືດກວ່າ-ພຣິກ;
ເສື່ອງ-ຄນ-ຕັ້ງ-ກວ່າ-ເສື່ອງ-ນິ່ນ, ດໍາ-ຊ້ວ່າ-ຕັ້ງ-ກວ່າ-ດີ
ເສື່ອງຄນຕັ້ງກວ່າເສື່ອງທີ່ໄວ້ອັງ ດໍາຫຼຸດໄມ້ຕື່ເຜືດຍິ່ງກວ່າພຣິກ
ເສື່ອງຄນຕັ້ງກວ່າເສື່ອງນິ່ນ ດໍາຫຼຸດໄມ້ຕື່ຕັ້ງກວ່າດໍາຫຼຸດຕີ

38 Tus yeem tsis tas hu, tus tsis yeem cab cajdab tu;

tus yeem tsis ias hais, tus tsis yeem cab ntsej gtais

คน-ยตอน-ไม่-ต้อง-เรียก, คน-ไม่-ยอม-ถูง-คง-ชาต,

คน-ยตอน-ไม่-ต้อง-พูด, คน ไม่-ยอม-ถูง-บุ-ชัก

คนจะยอมไม่จำเป็นต้องเรียก คนไม่ยอมต่อให้ถูกจนคงชาตก็ไม่ได้

คนจะยอมไม่จำเป็นต้องพูด คนไม่ยอมต่อให้ถูกจนบุชักก็ไม่ได้

39 Thaum ntej sib tawb, mob nqaij ua miv sib khawb;

thaum ntej sib mos, mob nqaij ua miv sib tog.

ตอน-แรก-กัน-หมายอก-ล้อ, เจ็บ-เนื้อ-เป็น-แมว-กัน-ชวน;

ตอน-แรก-กัน ไล่-จับ, เจ็บ-เนื้อ-เป็น-แมว-กัน-กัด

ตอนแรกหมายอกล้อกัน เจ็บตัวเข้ากล้ายเป็นแมวชวนกัน

ตอนแรกปล้ำกันเล่น เจ็บตัวเข้ากล้ายเป็นแมวกัดกัน

40. Txuag siav ces siav ntev, txuag zam ces zam tshiab;

txuag xyoob ces xyoob yiag, txuag ntoo ces ntoo siab.

ถนน-ชีวิต-แล้ว-ชีวิต-ยาก, ถนน-ชุด-แล้ว-ชุด-ใหม่;

ถนน-ไม่ใช่-แล้ว-ไม่ใช่-เหยียดตรง, ถนน-ตัน-ไม่-แล้ว-ตัน-ไม่-สูง

ไม่ประมาทแล้วชีวิตจะยืนยาก รักษาความสะอาดแล้วเสื่อผ้าจะใหม่

อนุรักษ์ไม่ไว้แล้วไม่ไวจะเหยียดตรง อนุรักษ์ดันไม้แล้วดันไม้จะสูง

- 41 Xyeej npluag tsis xyeej noob, xyeej tsawg tsis xyeej coob;
 Xyeej tshaib tsis xyeej tsau, xyeej :sawg ts.s xyeej ntau.
ປະເທດ-ແປລືອກ-ໄນ່-ປະເທດ-ເມລືດ, ປະເທດ-ນ້ອຍ-ໄນ່-ປະເທດ-ມາກ,
ປະເທດ-ຫິວ-ໄນ່-ປະເທດ-ອິມ, ປະເທດ-ນ້ອຍ-ໄນ່-ປະເທດ-ມາກ
ປະເທດເມັດລືບ ໄນປະເທດມີລົດພັນຖຸ ປະເທດນ້ອຍ ໄນປະເທດມາກ
ປະເທດຄວາມຫິວ ໄນປະເທດຄວາມອິມ ປະເທດນັກຍ ໄນປະເທດມາກ
- 42 Txus muaj txus phem, txus pluag txus nkees;
 txus muaj txus khwv ntxiv, txus pluag txus siv.
ຍິ່ງ-ມີຍິ່ງ-ຫົວ, ຍິ່ງ-ຈນ-ຍິ່ງ-ຊື່ເກີຍຈ;
ຍິ່ງ-ມີຍິ່ງ-ລໍານາກ-ເພີ່ມ, ຍິ່ງ-ຈນ-ຍິ່ງ-ໄຮ້
ຍິ່ງຮ່າຮ່າຍຍິ່ງມີຈົດໃຈຫົວຮ່າຍ ຍິ່ງຢາກຈານຍິ່ງເກີຍຈຄວ້ານ
ຍິ່ງຮ່າຮ່າຍຍິ່ງທໍາເພີ່ມ ຍິ່ງຢາກຈານຍິ່ງໃໝ່ມາກ
43. Khiav nab ntsib qav.
 khiav dab ntsib tog cav.
 khiav tog cav zom pas av.
ໜີ້ງ-ພບ-ກນ,
ໜີ້ຜີ-ພບ-ທ່ອນໄມ້,
ໜີ້ທ່ອນໄມ້-ຕິດ-ຂລຸມໂຄລນ
ໜີ້ງ ພບກນ
ໜີ້ຜີ ພບທ່ອນໄມ້
ໜີ້ທ່ອນໄມ້ ຕິດຂລຸມໂຄລນ

Kev ua noj ua haus

การทำมาหากิน

1. Ua lag juam yuav saib hmoov,
tsham: tua nqaj yuav saib zoov
ທ້າ-ກາຮັດ-ຄວາ-ຫຼູກ.
ເຫື່ອງ-ຍິນ-ສັດວົງ-ຄວາ-ຫຼູ-ປາ
ທໍາກາຮັດຂາຍຕ້ອງຫຼູທີ່ໂຮງຄະດາ
ລໍາສັດວົງຕ້ອງຫຼູທີ່ສຳພາປາ
2. Neeg tquag ua twlywm,
neeg tubnkeeg xaiv haujlm.
ຄນ-ຊຍັນ-ທໍາ-ນຶ່ງ-ເຂຍ.
ຄນ-ເກີຍ-ຈາ-ເລືອກ-ງານ
ຄນຊຍັນທໍາເງິຍນໍາ
ຄນເກີຍຈາຄວັນຊອບເລືອກງານ
3. Nceb yuav luaj tsis tim los nag heev.
neeg yuav muaj tsis tim ua cuav teev.
ເໜັດ-ຈະ-ອກ-ໄມ່-ຕ້ອງ-ສກ-ຜຸນ-ມາກ.
ຄນ-ຈະ-ນີ້-ໄມ່-ຕ້ອງ-ທໍາ-ປລອມ-ຕາຫີ່
ເໜັດຈະອກໄມ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໃຫ້ຜຸນດົກນາກ
ຄນຈະວ່າງຍາໄມ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໂກງຕາຫີ່

4 Pw lig li plas,

sawv ntxov li uab lag.

ນອນ-ສາຍຂອຍ່າງ-ນກເຄົ້າແນວ,

ຕື່ນ-ເຫັນຂອຍ່າງກາ

ນອນດີກົກຍ່າງນກເຄົ້າແນວ

ຕື່ນເຫັນຍ່າງກາ

5. Plab noj tsau zog loj,

siab ntsws noj tsau tswwyim ntoi.

ທ້ອງ-ກິນ-ອິມ-ແຮງ-ໃນຖຸ.

ຕັບໄຕ-ກິນ-ອິມ-ບັນຍາ-ຕອງ

ທ້ອງອິມທໍາໃຫ້ພລັງ

ກຳລັງໃຈດີທໍາໃຫ້ສຕິປູງຢາທ່າງນາ

6. Plab tshaib zog qaug,

siab ntsws tshaib zog ntaug.

ທ້ອງ-ນິວ-ແຮງ-ສັນ,

ຕັບໄຕ-ນິວ-ແຮງ-ຄຄ

ທ້ອງນິວທໍາໃຫ້ພລັງໝາດ

ກາດກຳລັງໃຈທໍາໃຫ້ພລັງຄຄ

7. Tubnkeeg qhia npaum twg los tsis nquag.

tus nquag ua npaum twg los tsis tuag

ຫົ້າເກີຍຈະສອນ-ເທົ່າໃຫຣ-ກົມ-ໝຍັນ,

ຄນ-ໝຍັນ-ທຳ-ເທົ່າໃຫຣ-ກົມ-ຕາຍ

ຄນເກີຍຈະຄວ້ານ ສອນຂາດໃຫນກົມ-ໝຍັນ

ຄນໝຍັນ ທຳງານໜັກຂາດໃຫນກົມ-ຕາຍ

8. Tubnqquag ces rau siab ntso.

tubnkeeg ces muaj quav tso.

ຄນ-ໝຍັນ-ນັ້ນ-ຕັ້ງ-ໄຈ-ແນວ-ແນ

ຄນ-ຫົ້າເກີຍຈະນັ້ນ-ມີ-ຫຼື-ກ່າຍ

ຄນໝຍັນຈະຕັ້ງ-ໄຈທຳງານ

ຄນເກີຍຈະຄວ້ານຊອນຄ້າງວ່າປວດທ້ອງຄຸຈຈາຮະ

9. Tso nyuj kom txog tshav laub.

tso txhuv kom txog laujkaub.

ປລ່ອຍ-ວັນ-ໃນເນີນ-ຖຸ່ງ-ນູ້າ,

ປລ່ອຍ-ຫ້າງສາງ-ໃນເນີນ-ໜັກ

ພາວັນໄປເລື່ອງໃນເນີນຖຸ່ງນູ້າ

ໃສ້ຫ້າງສາງໃນເນີນກັນໜັກ

10. Ua neej nyob xav ciaj tsis xav tuag, xav tmuaj tsis xav pluag.
 ua neej nyob xav noj qab tsis xav noj tsuag, xav hnav zoo tsis xav hnav ntuag.
ເມີນ-ຄນ-ອຍ່ງ-ອຍາກ-ມື້ວິວ-ໄຟ-ອຍາກ-ຕາຍ, ອຍາກ-ມີ-ໄຟ-ອຍາກ-ຈນ;
ເມີນ-ຄນ-ອຍ່ງ-ອຍາກ-ກິນ-ອຮ່ອຍ-ໄຟ-ອຍາກ-ກິນ-ຈົດ, ອຍາກ-ນຸ່ງ-ຕີ-ໄຟ-ອຍາກ-ນຸ່ງ-ຫາດ
ເປັນນຸ່ມຍໍ່ອຍາກມື້ວິວອຍູ່ມາກກວ່າຕາຍ ອຍາກຮ້າງຮ່າຍມາກກວ່າຍາກຈນ
ເປັນນຸ່ມຍໍ່ອຍາກກິນອຮ່ອຍມາກກວ່າກິນ-ຈົດ ອຍາກນຸ່ງເສື້ອຜ້າຕີມາກກວ່ານຸ່ງເສື້ອຜ້າຫາດ
11. Kev ua hnav, txhob yuav luag tsav,
 kev ua noj, txhob yuav luag coj
ກາຮ-ທໍາ-ນຸ່ງ, ໄຟ-ເຂົາ-ເຫຼາ ຫັບ;
ກາຮ-ທໍາ-ກິນ, ໄຟ-ເຂົາ-ເຫຼາ-ນຳ
ກາຮນຸ່ງທ່ານ ໄຟ-ຕ້ອງຮອໃຫ້ຄົນອື່ນມາເດືອນ
ກາຮທໍານາຫາກິນ ໄຟ-ຕ້ອງຮອໃຫ້ຄົນອື່ນມາຮັ້ນຳ
12. Khww li qhev, noj li nom.
 khww li nom, noj li dev.
ແນ່ນ້ອຍ-ເໜີ້ອນ-ຄນໃຫ້, ກິນ-ເໜີ້ອນ-ເຈົ້ານາຍ;
ແນ່ນ້ອຍ-ເໜີ້ຄນ-ເຈົ້ານາຍ, ກິນ-ເໜີ້ອນ-ນມາ
ທຳການທັກເໜີ້ອນທາສ ກິນອຍ່າງເຈົ້ານາຍ
ທຳການທັກເໜີ້ອນເຈົ້ານາຍ ກິນອຍ່າງສູນ້າ

13. Muaj noj yuav faib qhua, muaj hnav yuav sib faib npua;
muaj qav yuav sib faib noj, muaj hnav yuav sib faib coj.
ມີ-ກິນ-ຕ້ອງ-ແບ່ງ-ແຫກ, ມີ-ນຸ່ງ-ຕ້ອງ-ກັນ-ແບ່ງ-ນຸ່ງ;
ມີ-ເຄື່ອງ-ຕ້ອງ-ກັນ-ແບ່ງ-ກິນ, ມີ-ນຸ່ງ-ຕ້ອງ-ກັນ-ແບ່ງ-ໄສ
ມີກິນຕ້ອງແບ່ງໃຫ້ຄົນອື່ນກິນ ມີນຸ່ງຕ້ອງແບ່ງໃຫ້ຄົນອື່ນນຸ່ງ
ມີງານເຄື່ອງຕ້ອງແບ່ງໃຫ້ຄົນອື່ນກິນ ມີໄສຕ້ອງແບ່ງໃຫ້ຄົນອື່ນໄສ
14. Muaj nyiaj, qhia kom tsimtxiaj;
muaj qoobloo, qhia kom tauzoo.
ມີ-ເງິນ; ສອນ-ໃໝ່ມີ-ຄໍາ;
ມີ-ຜລຜົດຕີ; ສອນ-ໃໝ່ສບາຍ
ຮ້າງຍົນທອງ ທຳໃຫ້ມີບານນີ້
ຮ້າງຍົນຜລຜົດຕີ ທຳໃຫ້ກິນອູ່ສບາຍ
15. Muaj qoobloo noj thawm niaj, thiaj qhuas tias tub sawm txhiaj;
muaj qoobloo noj thawm xyoo, thiaj qhuas tias muaj hmoo.
ມີ-ພຶ້ມຜລ ກິນ-ຕລອດ-ຖຸ, ຈຶ່ງ-ຍກຍ່ອງ-ວ່າ-ຄນ-ສນ-ເງິນທອງ;
ມີ-ພຶ້ມຜລ-ກິນ-ຕລອດ-ປີ, ຈຶ່ງ-ຍກຍ່ອງ-ວ່າ-ມີ-ໂຮກ
ມີກິນຕລອດຖຸ ຈຶ່ງສນຄວາຍກຍ່ອງວ່າເປັນຄນມີສູານະ
ມີກິນຕລອດປີ ຈຶ່ງສນຄວາຍກຍ່ອງວ່າເປັນຄນມີບຸງ

16 Ntshaw kev noj, rau siab lub luag nroj,

ntshaw kev hnay, rau siab lub luag av.

ອຍາກ-ໄດ້-ກາຣ-ກິນ, ດັ່ງ-ໃຈ-ທີ່-ປລາຍ-ນູກ້າ;

ອຍາກ-ໄດ້-ກາຣ-ນຸ່ງ-ໜົນ, ດັ່ງ-ໃຈ-ທີ່-ປລາຍ-ຕິນ

ອຍາກມີ-ກິນ ໄທ້-ຍັນ-ກຳ-ຈັດ-ວັນ-ທີ່

ອຍາກມີ-ນຸ່ງ-ໜົນ ໄທ້-ຍັນ-ທຳ-ຈາກ-ເືັ້ນ-ຄິນ

17. Nyiajtxiag nyob tsiv kev, tsoos tsuj tsoos npuag nyob tsiv cev,

txiv ntoo nyub chaw siab, tsoos tsuj tsoos npuag nyob suav kiab.

ເຜີນ-ທອງ-ອຸ່ຽນ-ລໍາ-ບາກ-ທາງ, ຖຸດ-ໄນມ-ຫຸດ-ພຣມ-ອຸ່ຽນ-ໄກ-ລ-ກາຍ;

ຜລ-ໄນ-ອຸ່ຽນ-ທີ່-ສູງ, ຫຸດ-ໄນມ-ຫຸດ-ພຣມ-ອຸ່ຽນ-ຄນ-ຈິນ-ຕລາດ

ເຜີນ-ທອງ-ອຸ່ຽນ-ໃນ-ທີ່-ລໍາ-ບາກ ເສື້ອ-ຜ້າ-ຫຸດ-ໄນມ-ພຣມ-ອຸ່ຽນ-ນ່າງ-ໄກ-ລດ-ວ

ຜລ-ໄນ-ອຸ່ຽນ-ບັນ-ທີ່-ສູງ ເສື້ອ-ຜ້າ-ຫຸດ-ໄນມ-ພຣມ-ອຸ່ຽນ-ໃນ-ຕລາດ-ຄນ-ຈິນ

- 18 tau noj qhuas tias luag siab zoo,
 tsis tau noj thuam luag dhau xyoo;
 tau noj qhuas tias luag siab tiaj,
 tsis tau noj thuam luag dhau niaj.
 ໄດ້ກິນ-ຄຸຍ-ວ່າເຫຼາ-ໃຈ-ຕີ.
 ໃນ-ໄດ້ກິນ-ດຳນີ-ເຫຼາ-ຂ້າມ-ນີ;
 ໄດ້ກິນ-ຄຸຍ-ວ່າເຫຼາ-ໃຈ-ເປີຍນ.
 ໃນ-ໄດ້ກິນ-ດຳນີ-ເຫຼາ-ຂ້າມ-ເວລາ
 ໄດ້ກິນຈາກຄນອື່ນ ຍາກຍ່ອງວ່າເຫຼາເປັນຄນໃຈຕີ
 ໃນໄດ້ກິນ ດຳනີເຫຼາຂ້າມນີ
 ໄດ້ກິນຈາກຄນອື່ນ ຍາກຍ່ອງວ່າເຫຼາເປັນຄນໃຈເປີຍນ
 ໃນໄດ້ກິນ ດຳນີເຫຼາຂ້າມເວລາ
- 19 tau zoø nyob. tsis txhob ua tsam tau mob,
 tau zoø hnav. tsis txhob ua tsam plag ntshav.
 ໄດ້-ຕີ-ອູບ. ໃນ-ດີອັງ-ທໍາ-ເຕີຍວ-ຈະ-ໄດ້-ປ່າຍ;
 ໄດ້-ຕີ-ນຸ່ງ. ໃນ-ດີອັງ-ທໍາ-ເຕີຍວ-ພລາດ
 ໄດ້ອູບອ່ອຍ່າງສຸຂສບາຍ ອຍ່າຮີໄປທໍາ ປະເຕີຍວຈະເຈັບດັວ
 ໄດ້ນຸ່ງໜ່ານຕີ ອຍ່າຮີໄປທໍາ ປະເຕີຍວຈະຜິດຮັງ

20. Tauzoo thaum yau, laus los kev txomnyem raws tau,
tauzoo 'haum hluas, laus los kev txomnyem raws cuag.

ສນາຍ-ຕອນ-ເລືກ, ແກ່ມາ-ຄວາມ-ລໍານາກ-ຕາມ-ໄດ້;
ສນາຍ-ຕອນ-ໜຸ່ນ, ແກ່ມາ-ຄວາມ-ລໍານາກ-ຕາມ-ຫັນ
ສນາຍ-ຕອນ-ເລືກ ຈະພບຄວາມລໍານາກຕອນຂາ
ສນາຍ-ຕອນ-ໜຸ່ນ ຈະພບຄວາມລໍານາກຕອນຂາ

21. Tobhau muaj ntshauv, los vim yog tobhau, muaj kauv.
khaubncaws muaj tuv, los vim yog khaubncaws tsis huv.
ໜ້ວມື-ເນາ, ກີ-ເປັນເພຣະ-ໜ້ວມື-ຮັງແກ;
ເສື້ອຜ້າມື-ໜັດ, ກີ-ເພຣະ-ເສື້ອຜ້າ-ໄນ-ສະຄາດ
ຕີ່ຈະມື-ເນາ ເປັນເພຣະ-ຕີ່ຈະມື-ຮັງແກ
ເສື້ອຜ້າມື-ໜັດ ເປັນເພຣະ-ເສື້ອຜ້າ-ໄນ-ສະຄາດ

22. Tus muaj hmoo, yog tus rau siab lub luag loo.
tus hmoov loj, yog tus rau siab lub luag nroj
ຄນມື-ບຸງ, ຄືອ-ຄນ-ຕັ້ງໃຈ-ທີ່ພື້ນລ
ຄນບຸງ-ໃຫບູ່, ຄືອ-ຄນ-ຕັ້ງໃຈ-ທີ່ດັນກູ້
ຄນມື-ບຸງ ຄືອຄນທີ່ຍັນປຸກທີ່ນລ
ຄນບຸງມາກ ຄືອຄນທີ່ຍັນກຳຈັດວຽກພື້ນ

23. Tus tau noj, tsis ntshai nroj,
 tus tau hnay, tsis ntshai av.
 คน-ได้-กิน, ไม่-กลัว-หมาย;
 คน-ได้-นุ่ง, ไม่-กลัว-คืน
 คนมีกิน ไม่กลัววัวพีช
 คนมีนุ่ง ไม่กลัวดิน
24. Tus tubnkeeg tsis ua, tus nquag thiaj paub txhij txhua;
 tus tubnkeeg tsis leg, tus nquag thiaj paub tsis tseg.
 คน-ซึ้ง-เกียจ-ไม่-ทำ, คน-ชัยัน-จึง-รู้-นมด;
 คน-ซึ้ง-เกียจ-ไม่-รับภาระ, คน-ชัยัน-จึง-รู้-ไม่-ขาด
 เพราะคนเกียจคร้านไม่ยอมทำ คนชัยันจึงเข้ามาณุทุกอย่าง
 เพราะคนเกียจคร้านไม่ยอมรับภาระ คนชัยันจึงมีแต่เรียนรู้เพิ่มมากขึ้น
25. Thaum luag tsaj tsis nrog luag tsaj,
 thaum luag saj txlob rmsus nrog luag ua dev nuam yaj,
 thaum luag tsaws tsis nrog luag tsaws.
 thaum luag khaws txlob rmsus nrog luag ua dev zaum nte taws
 ตอน-เข้า-เชย่า-ไม่-ร่วม-เข้า-เชย่า,
 ตอน-เข้า-ชิม-อย่า-ไป-ร่วม-เข้า-เป็น-นามา-จ้อง;
 ตอน-เข้า-ยก-ไม่-ร่วม-เข้า-ยก,
 ตอน-เข้า-ยก-อย่า-ไป-ร่วม-เข้า-เป็น-นามา-นั่ง-ผิง-ไฟ
 เวลาคนอื่นทำ ไม่ยอมเข้ายทำ เวลาคนอื่นกิน อย่าทำตัวเป็นสุนัขไปจ้องรอ
 เวลาคนอื่นยก ไม่ยอมเข้ายยก เวลาคนอื่นเก็บ อย่าทำตัวเป็นสุนัขไปนั่งผิงไฟรอ

26. Txawj noj ces tsau plab, tsis txawj noj ces tau cab;
txawj noj ces noj hlob, tsis txawj noj ces ua cobpob.
ເປັນ-ກິນ ແລ້ວ-ອືນ-ທ້ອງ, ໃນ-ເປັນ-ກິນ-ແລ້ວ-ໄດ້-ໄສເຕືອນ;
ເປັນ-ກິນ-ແລ້ວ-ກິນ-ໂຕ, ໃນ-ເປັນ-ກິນ-ແລ້ວ-ທໍາ-ແຄຮະ
ຮູ້ຈັກກິນແລ້ວຈະອືນທ້ອງ ໃນຮູ້ຈັກກິນແລ້ວຈະໄດ້ໄສເຕືອນ(ພຍາຫີ)
ຮູ້ຈັກກິນແລ້ວຈະເຕີບໂຕ ໃນຮູ້ຈັກກິນແລ້ວຈະທໍາໃຫ້ຮ່າງແຄຮະ
27. Txoj koob t xo j hmoo, dai ncuv ntawm ntsis nroj ntsis ntoo;
kev hnav kev noj, dai ncuv ntawm ntsis nroj.
ເສັ້ນ-ວາສນາ-ເສັ້ນ-ບຸນຍຸ, ທ້ອຍ-ທີ-ປລາຍ-ນຍູ້້າ-ປລາຍ-ໄນ້;
ກາຮ-ນຸ່ງ-ກາຮ-ກິນ, ນ້ອຍ-ທີ-ປລາຍ-ນຍູ້້າ
ບຸນຍຸແລະວາສນາ ທ້ອຍຍຸທີປລາຍດັ່ນນຍູ້້າຕັ້ນໄນ້
ກາຮມື່ງມືກິນ ນ້ອຍຍຸທີປລາຍດັ່ນນຍູ້້າ
28. Txhob xav noj loi, tsam tau haus kua roj;
txhob xav noj ntau, tsam tau haus kua rau.
ອຍ່າ-ຄິດ-ກິນ-ໄනໝູ່, ເຕີ-ຍວ-ໄດ້-ຕື່ມ-ນ້ຳມັນ
ອຍ່າ-ຄິດ-ກິນ-ນາກ, ເຕີ-ຍວ-ໄດ້-ຕື່ມ-ນ້ຳເລີນ
ອຍ່າ-ຄິດ-ເຂົາເຮືອງກິນເປັນເຮືອງໃໝ່ ປະເຕີ-ຍາຈະໄດ້-ຊົດແຕ່ນ້ຳມັນ
ອຍ່າ-ຄິດ-ເຂົາເຮືອງກິນເປັນເຮືອງນາກ ປະເຕີ-ຍາຈະໄດ້-ຊົດແຕ່ນ້ຳເລີນ

29 Zom zeb mob tes; tuav cos mob taw;

sis dej mob nrob raum; noj mov nkaus diav maum.

ນົດ ໂກ້າກິນ ບອກວ່າ ປົມເມືອ:

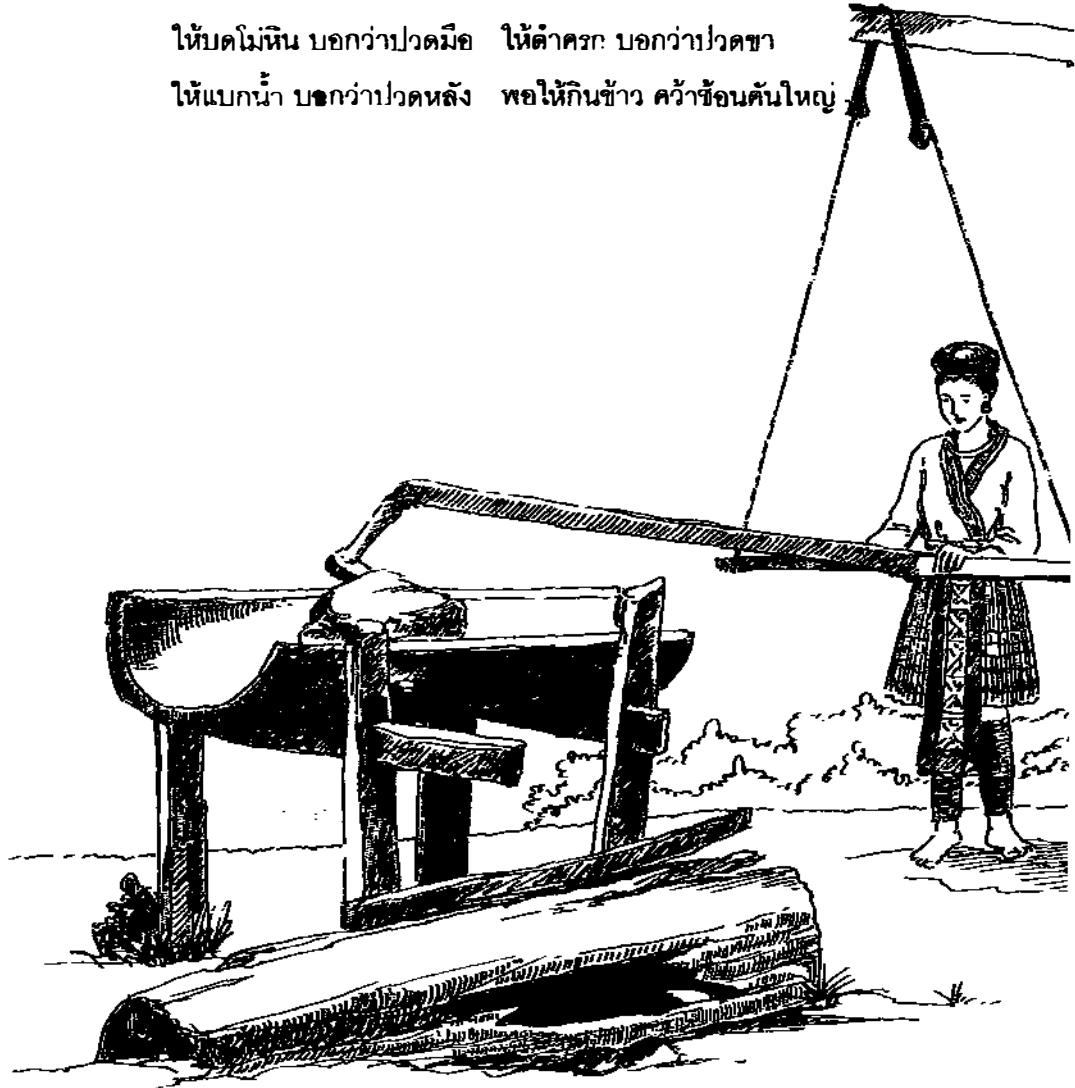
ຕຳ ຄຣກ-ປົວ ທ່າ:

ແບກ-ນ້ຳ-ປົວ-ໜັງ:

ກິນ ຫ້າວ-ຈົມ-ຂ້ອນ-ນລວງ

ໄທບົດໂນໜີນ ບອກວ່າປົວມືອ ໄທຳຄຣກ ບອກວ່າປົວຫາ

ໄທແບກນ້ຳ ບອກວ່າປົວໜັງ ພອໃໝ່ກິນຫ້າວ ຄວ້າຂ້ອນຄັນໃນຢູ່

Kev dabqhuas thiab kev kwv kev tij

พิธีกรรมและเครื่องถวายติ

1. Ntsuj mam tau tus pa ncho,

neej tau tus nqaj hno.

ວິນຍານ-ໄດ້ອັນ-ກລືນ-ລອຍ,

ຄນ-ໄດ້ຂຶ້ນ-ເນື້ອ-ອານາຈາກ

ສິ່ງສັກດີສີທີ່ໄດ້ກລືນຄວນ

ມນຸ່ຍີໄດ້ເນື້ອເປັນອານາຈາກ

2. Tubqaug neej mas yuav dej yuav cawv,

tubqaug dab mas yuav xyab yuav ntawv.

ສ່ວງເກີນ-ຄນ-ນັ້ນ-ໃຫ້ນໍ້າ-ໃຫ້-ແລ້ວ,

ສ່ວງເກີນ-ຜົ-ນັ້ນ-ໃຫ້-ຢູປ-ໃຫ້-ກະຕາຍ

ສ່ວງເກີນມນຸ່ຍີ-ດ້ອງຂອ່ານມາດ້ວຍນ້ຳ-ດ້ວຍເໜັງ

ສ່ວງເກີນສິ່ງສັກດີສີທີ່-ດ້ອງຂອ່ານມາດ້ວຍຄູປ-ດ້ວຍກະຕາຍ

3. Muaj zoo kwvtij sib hlub,

Ios tseem tsis cuag muaj menuam pliaj labvog ncig ntug cub;

ມູາຈ ທູອ ຂວວຕີຈ ໂຍບ ປຸວ ຊອສ ໂຮດສ.

Ios tseem tsis cuag muaj menuam pliaj labvog ncig ntug ncoc.

ມີ-ຕື່-ນ້ອງ-ທີ່-ກັນ-ຮັກ,

ກົ-ຍັງ-ໄນ-ເຫົ່າ-ມີ-ສູກ-ໜ້າ-ພາກ-ແແງ-ເຮື່ອ-ຮອນ-ໜົມ-ເດົາ-ໄຟ-

ມີ-ຕື່-ນ້ອງ-ທີ່-ອູ່-ເຕິ່ງ-ໜຸ້ງ-ວ້ານ-ທົ່ວ.

ກົ-ຍັງ-ໄນ-ເຫົ່າ-ມີ-ສູກ-ໜ້າ-ພາກ-ແແງ-ເຮື່ອ-ຮອນ-ໜົມ-ອນ

ມີ-ຢູາ-ຕີ-ພື້ນ-ອອງ-ທີ່-ຮັກ-ກັນ ກົ-ຍັງ-ໄນ-ຄຸນ-ໃຈ-ເຫັນ-ມີ-ສູກ-ເຕິ່ງ-ຮອນ-ກອງ-ໄຟ

ມີ-ຢູາ-ຕີ-ພື້ນ-ອອງ-ເຕິ່ງ-ນ້າ-ມັນ-ເຕີ່ມ-ເມື່ອ-ອ ກົ-ຍັງ-ໄນ-ຄຸນ-ໃຈ-ເຫັນ-ມີ-ສູກ-ເຕິ່ງ-ຮອນ-ກອງ-ກອນ

4. Noob neej noob tsav tuag tu caj, Ios tseem tshuav txiv nraug laj;

noob neej noob tsav tuag tu ces, Ios tseem tshuav txiv nraug qhev

ເຂົ້າ-ຄນ-ເຂົ້າ-ຢູາ-ຕີ-ຕາຍ-ໜາດ-ຮາກ, ກົ-ຍັງ-ແຫຼື້ອ-ໜາຍ-ໜຸ້ນ:

ເຂົ້າ-ຄນ-ເຂົ້າ-ຢູາ-ຕີ-ຕາຍ-ໜາດ-ກິ່ງ, ກົ-ຍັງ-ແລລື້ອ-ໜາຍ-ທາສ

ຢູາ-ຕີ-ພື້ນ-ອອງ-ຕາຍ-ໜາດ-ໂຄ-ຕຣ ຍັງ-ຄງ-ແລ້ວ-ໜາຍ-ໜຸ້ນ

ຢູາ-ຕີ-ພື້ນ-ອອງ-ຕາຍ-ໜາດ-ໂຮ-ກຸລ ຍັງ-ຄງ-ແລ້ວ-ໜາຍ-ທາສ

5. Ntau tus ua poov puas xab, ntau tus txivmuam ua puas dab;

ntau tus xuab ua puas hlua, ntau tus txivmuam ua puas qhua.

ນລາຍ-ຄນ-ທຳ-ເຂົ້າ-ເສີ-ເຂົ້າ-ຂ້າວ-ໜັກ(ຢີສຕົ), ນລາຍ-ຄນ-ໜມ-ອັດ-ທຳ-ເສີ-ຜົ;

ນລາຍ-ຄນ-ໄຂວ້-ທຳ-ເສີ-ເຂົ້ອກ, ນລາຍ-ຄນ-ໜມ-ອັດ-ທຳ-ເສີ-ພົກ

ນລາຍ-ຄນ-ທຳ-ເຂົ້ອ-ທຳ-ໃນ-ເສີ-ເຂົ້ອ-ຂ້າວ-ໜັກ(ຢີສຕົ) ໜມ-ອັດ-ນລາຍ-ຄນ-ທຳ-ໃນ-ເສີ-ພົກ

ນລາຍ-ຄນ-ໄຂວ້-ເຂົ້ອ-ທຳ-ໃນ-ເຂົ້ອ-ເສີ ໜມ-ອັດ-ນລາຍ-ຄນ-ທຳ-ໃນ-ພົກ

6. Nyiaj txiag muaj puv kub lev, los tsis cuag muaj kwvtij puv tsev;
nyiaj txiag muaj puv kub tshos, los tsis cuag muaj kwvtij puv zos.
ເມີນ-ທອງມີ-ເຕັມ-ເສື່ອ, ກີ່ໃນໆ-ເກົ່າມີ-ນັ້ອງພີ່-ເຕັມ-ບ້ານ;
ເມີນ-ທອງ-ມີ-ເຕັມ-ເສື່ອຜ້າ, ກີ່-ໃນໆ-ເກົ່າມີ-ນັ້ອງພີ່-ເຕັມນຸ່ງ-ບ້ານ
ມີເຈິນທອງເຕັມຜົນເສື່ອ ກີ່ໃນໆ-ເກົ່າມີ-ພື້ນອົງເຕັມບ້ານ
ມີເຈິນທອງເຕັມກະຮະເປົາ ກີ່ໃນໆ-ເກົ່າມີ-ພື້ນອົງເຕັມເມືອງ
7. Tsis noj mov yuav tshaib plab, tsis yuav kww yuav tij ces yuav tu dab;
tsis noj mov ces yuav tuag, tsis yuav kww yuav tij ces yuav tu dab qhuas.
ໄມ່-ກິນ-ຊ້າວ-ຈະ-ໜິວ-ທ້ອງ, ໄມ່-ເຂົາ-ນັ້ອງ-ເຂົາ-ພີ່-ແລ້ວ-ຈະ-ໜາດ-ຜີ່;
ໄມ່-ກິນ-ຊ້າວ-ແລ້ວ-ຈະ-ຕາຍ, ໄມ່-ເຂົາ-ນັ້ອງ-ເຂົາ-ພີ່-ແລ້ວ-ຈະ-ໜາດ-ມີ-ບູາດີ
ໄມ່-ກິນ-ຊ້າວ-ແລ້ວ-ທ້ອງ-ຈະ-ໜິວ ໄມ່-ເຂົາ-ພີ່-ເຂົາ-ນັ້ອງ-ແລ້ວ-ຈະ-ໜາດ-ສາສນາ
ໄມ່-ກິນ-ຊ້າວ-ແລ້ວ-ຈະ-ຕາຍ ໄມ່-ເຂົາ-ພີ່-ເຂົາ-ນັ້ອງ-ແລ້ວ-ຈະ-ໜາດ-ພິບກຽມ
8. Zoo sivlaww tuag nruab deg, zoo txivneejyawg tuag pojnam ob ceg,
zoo meem tuag nruab tsuag, zoo txivneejyawg tuag chaw txajmuag.
ຕີ-ເຮັນ-ຫັດ-ຕາຍ-ກລານ-ນໍ້າ, ຕີ-ໜາຍ-ໜາດ-ຮີ-ຕາຍ-ຫຼູ້ນູງ-ສອງ-ຫາ;
ຕີ-ປາ-ຂ້າ- ຕາຍ-ກລານ-ປາ, ຕີ-ໜາຍ-ໜາດ-ຮີ-ຕາຍ-ທີ-ນ່າຍ-ອາຍ
ເຮັດ-ຫັນ-ຈະ-ເສີຍ-ຫາຍ-ເພຣະ-ຖຸກ-ນໍ້າ ຖາຍ-ໜາດ-ຮີ-ຈະ-ເສີຍ-ຫາຍ-ເພຣະ-ຫວ່າງ-ໜາດ-ຮີ
ສຸກ-ານ-ຈະ-ເສີຍ-ຫາຍ-ເພຣະ-ປາ ຖາຍ-ໜາດ-ຮີ-ຈະ-ເສີຍ-ຫາຍ-ເພຣະ-ສິງ-ນ່າລະ-ອາຍ

kev mob nkeeg

การเจ็บป่วย

1. Hais txog kev lomzem ces xav luag.

hais txog kev txomnyem ces xav tuag.

ງុច-ថី-គាម-ស្តុកសណ្ឌ-លោខូយការ-ប៉ុងបោរៈ.

ឃុត-ថី-គាម-ទុកឱ្យយក-លោខូយការ-តាម

ឃុតថីការស្តុកសណ្ឌលោខូយការប៉ុងបោរៈ

ឃុតថីការទុកឱ្យយកលោខូយការតាម

2. Muaj mob thiaj nrhiav tshuai.

muaj tuag thiaj nyiav quaj.

មិ-សៀវា-ប៉ុង-ជីង-ហារ-យា,

មិ-តាម-ជីង-វ៉ុង-នី

មីការបៀបប៉ុងជីងគំពង់មានរក្សា

មីការតាមជីងគំពង់មីការវ៉ុងនឹងនិយអល

3. Nplooj tsis zeeg zoo tsis kaj.

ntiajteb tibneeg tsis tuag ntiajteb ntim tsis tag.

ិប-ិន-រ៉ុង-ប្រ-ិន-ិន/រ៉ុង-

ិក-គុ-ិន-តាម-ិក-កិ-ស-ិន-អុដ

ិប-ិន-រ៉ុង-ប្រ-ិន-ិន/រ៉ុង-

គុ-ិន-តាម-ិក-កិ-ស-ិន-អុដ

4. Tsis yog luag nom luag yeej tsis xav hawm,
 tsis yog luag kuv luag tij luag yeej tsis xav cawm.
 ໃນ-ໄຊ-ຂອງເຫຼາ-ເຈັ້າ-ນາຍ-ເຫຼາ-ຍ່ອມ-ໄນ-ອຍກ-ເຄາະພ,
 ໄນ-ໄຊ-ຂອງເຫຼາ-ນັ້ນ-ຂອງ-ຂອງ-ເຫຼາ-ພື-ເຫຼາ-ຍ່ອມ-ໄນ-ອຍກ-ຊ່ວຍ-ຫົວດ
 ໄນ-ໄຊ-ເຈັ້າ-ນາຍ-ຂອງ-ເຫຼາ-ເຫຼາ-ຍ່ອມ-ໄນ-ເຄາະພ-ນັບ-ດືອ
 ໄນ-ໄຊ-ພື-ນັ້ນ-ຂອງ-ຂອງ-ເຫຼາ-ເຫຼາ-ຍ່ອມ-ໄນ-ອຍກ-ຊ່ວຍ-ໄທ້-ຮອດ
5. Ua neej nyob siab ncaj dhia dhau nkua;
 noj qab nyob zoo los dhia tsis dhau hauv tshuaj;
 ua neej nyob siab ncaj los dhia tsis dhau cuab,
 noj qab nyob zoo los dhia tsis dhau hauv tshuaj ntsuab.
 ເປີນ-ຄນ-ອຢ່-ໃຈ-ຕຽງ-ກະ-ໂຄດ-ຫ້າມ-ຄຸກ,
 ກິນ-ອ່ວຍ-ອຢ່-ຕີ-ກີ-ກະ-ໂຄດ-ໄນ-ພັນ-ຍາ;
 ເປີນ-ຄນ-ອຢ່-ໃຈ-ສື່-ກະ-ໂຄດ-ຫ້າມ-ກັບ-ຕັກ,
 ກິນ-ອ່ວຍ-ອຢ່-ຕີ-ກີ-ກະ-ໂຄດ-ໄນ-ພັນ-ນັວ-ຍາ-ເຫືຍ-ວ
 ໄຊ-ຫົວດົກ-ຢູ່-ດ້ວຍ-ຄວາມ-ເຊື້ອ-ຕຽງ ຈະ-ຮອດ-ພັນ-ກາຣ-ຕິດ-ຄຸກ-ຕິດ-ທາງ
 ແມ້-ຈະ-ອຢ່-ຕີ-ກິນ-ດີ-ເຫື່ອງ-ໄດ ກິນ-ນີ້-ໄນ-ຮອດ-ກາຣ-ໃຫ້-ຍາ
 ໄຊ-ຫົວດົກ-ຢູ່-ດ້ວຍ-ຄວາມ-ເຊື້ອ-ຕຽງ ແລ້ວ-ຈະ-ຮອດ-ພັນ-ກັບ-ຕັກ
 ແມ້-ຈະ-ອຢ່-ຕີ-ກິນ-ດີ-ເຫື່ອງ-ໄດ ກິນ-ນີ້-ໄນ-ຮອດ-ກາຣ-ໃຫ້-ສຸມ-ນຸ່ງ-ໄພ

6. Hauv toj hauv pes quas tsuas quas ib ntsis.

av luaj quas yuav quas tas ib txhis.

toj roob hauv pes quas tsuas quas ib nyeej.

av luaj quas yuav quas tas ib simneej.

ໜັງ-ຕອຍ-ໜັງ-ເຫຼາ-ກົມ-ເພີ່ນ-ກັນ-ໜິນ-ຄຽງ.

ດິນ-ກົມ-ຈະ-ກັນ-ນັນ-ດີ-ນິນ-ຄລອດ;

ແນີນ-ເຫຼາ-ໜັງ-ຕອຍ-ກົມ-ເພີ່ນ-ກັນ-ໜິນ-ເວລາ,

ດິນ-ກົມ-ຈະ-ກັນ-ນັນ-ມຸນ-ດີ-ຫິວດ

ກູເຂາກັນກີເພີ່ນຊ່ວງຄຽງ ດັ່ງດິນກັນຈະກັນຕລອດໄປ

ກູເຂາກັນກີເພີ່ນຊ່ວງເວລາ ດັ່ງດິນກັນຈະກັນຕລອດຫິວດ

Kev nkauj kev nraug thiab txijnkawm

ความรักและชีวิตคู่

- 1 Kev nkauj nraug, lem kev ntse qaug.

ความ-สา-หນຸ້ມ, ແກ່ນ-ความ-ອຄາດ-ຄົ້ມ

ความรักเป็นอุปสรรคของการศึกษา

2. Kev pleesyi, lom kev kawm tsaus ntuj nti

ความ-รัก, ເນື່ອ-ກາຮ-ເຊີຍ-ນີ້ມີມນ

ความรักทำให้อ่อน懦ในการศึกษามີມນ

- 3 Cuaj lub cubtawg sov tsis cuag ib lub hnub,

cuaj leeg ntxhais zoo tsis cuag ib leeg tub.

ເກົ້າ-ເດາໄຟ-ອຸ່ນ-ໄຟ-ເກົ້າ-ນິ້ນ-ຄວ-ອາທິດຍ,

ເກົ້າ-ຄນ-ລູກສາງ-ຕີ-ໄຟ-ເກົ້າ-ນິ້ນ-ຄນ-ລູກຂາຍ

ເຈາໄຟ-ເກົ້າ-ເດາໄຟ-ອຸ່ນ-ໄຟ-ເຫັນ-ອາທິດຍ-ດວງ-ເດືອນ

ລູກສາງເກົ້າ-ຄນ-ດີ-ໄຟ-ເກົ້າ-ລູກຂາຍ-ຄນ-ເດືອນ

- 4 Cuaj lub hnubqub tsis cuag ib lub hli,

cuaj leeg tub tsis cuag ib leeg txi.

ເກົ້າ-ຄວ-ດວ-ໄຟ-ເກົ້າ-ນິ້ນ-ຄວ-ຈັນ-ທົງ,

ເກົ້າ-ຄນ-ລູກຂາຍ-ໄຟ-ເກົ້າ-ນິ້ນ-ຄນ-ພ້ອ.

ດວງ-ດວ-ເກົ້າ-ດວ-ໄຟ-ເກົ້າ-ດວ-ຈັນ-ທົງ-ດວງ-ເດືອນ

ລູກຂາຍ-ເກົ້າ-ຄນ-ໄຟ-ເກົ້າ-ພ້ອ(ສາມີ)-ຄນ-ເດືອນ

5. Hlais nqaij ntshaw zoo riam,

ua neej nyob ntshaw zoo pojniam.

ເຊື່ອນ-ເນື້ອ-ອຍາກໄດ້ຕີມືດ,

ເປີນຄນ-ອຍຸ່ງ-ອຍາກໄດ້ຕີ-ມືຍ

ເຂື່ອນແນ້ອອຍາກໄດ້ມືດຕີ

ຕໍ່າງໆຫົວຫອຍູ່ອຍາກໄດ້ກວຽຍາທີ່

6. Kwvtij sib ceg vim kev sib pab,

Txij nkawm sib ceg vim nqaij neej qab.

ນັ້ນພີ່ກັນ-ກະເລາະ-ເພຣະ-ກາຣ-ກັນ-ຊ່ວຍ,

ຄູ່ຄວອງ-ກັນ-ກະເລາະ-ເພຣະ-ເນື້ອ-ຄນ-ອ່ວຍ

ພື້ນອັນກະເລາະກັນເພຣະກາຣຊ່ວຍເຫຼືອກັນ

ສາມືກວຽຍາກະເລາະກັນເພຣະຄວາມໜຶ່ງໜວງ

7. Muab nkauj tubnkeeg los ua niarm,

zoo li muab kav tsawb ua ko riam

ເອາ-ນູັງ-ເກີ່ຈຄວັນນາ-ເກີນ-ແມ

ເໜີອນ-ກັບ-ເອາ-ກ້ານ-ກລັວຍ-ທໍາ-ດ້ານ-ມືດ

ເອາຫຼິງສາວເກີ່ຈຄວັນນາເປັນກວຽຍາ

ເສີອນກັນເອາກ້ານກລ້ວຍມາທໍາເປັນດ້ານມືດ

8. Niam tshuab ntuag txiv qaiv ntxaiv,
 niam mloog txiv qhuab txiv mloog niam khaiv.
 ແມ່ນ-ຕ້າຍ-ພ່ອ-ສານ-ເຂົກ.
 ແມ່-ຟັງ-ພ່ອ-ສອນ-ພ່ອ-ຟັງ-ແມ່-ສັງ
 ແມ່ນ-ຕ້າຍ ພ່ອສານເຂົກ
 ແມ່ຟັງພ່ອສອນ ພ່ອຟັງແມ່-ສັງ
9. Nkauj nyob ces sov zos,
 nkauj ua nyab ces tsov los
 ສາວ-ອູ່ນ-ນັ້ນ-ຄຸນ-ບ້ານ.
 ສາວ-ເກີນ-ສະ-ໄກ-ນັ້ນ-ເສືອ-ນາ
 ເນື່ອມື້ລູກສາວອູ່ນ ບ້ານຈະນີແດ່ຄວາມອນຄຸນ
 ເນື່ອລູກສາວແດ່ງໆນາແລ້ວເສືອຈະເຫັນາ
- 10 Paj tsis tawg txiv tsis txi,
 nkauj tsis rog nraug tsis ntxhi.
 ດອກ-ໄຟ-ແຕກ-ຜລ-ໄຟ-ຕິດ.
 ສາວ-ໄຟ-ອັນ-ໜຸ່ມ-ໄຟ-ກະ-ຊີບ
 ດັນໄຟຍັງໄຟໂຣດອກ ຈະໄຟມີຜລ
 ນຄູງສາຍັງໄຟຄ້ວນ ຈະໄຟມີໜຸ່ມນາຈີບ

11 Pojnam yog txivneej tus timkhawv kho siab ntsws,

txivneej yog pojnam: tus qag teem kev sib nco

ຜູ້ນົງຄືອຸ່ນໜາຍ-ຄນ-ພຍານ-ຮັກຫຼວໃຈ.

ຜູ້ໜາຍ-ຄືອຸ່ນໜົງ-ຄນ-ປາກ-ນັດ-ຄວາມກັນ ດີຕິເຖິງ

ສອງຄືອສົງລັກຜະນົມແໜ່ງຄວາມຮັກຂອງບຸຊະ

ບຸຊະຄືອຊຸດໝາຍແໜ່ງຄວາມຄິດເຖິງຂອງສັດໃຈ

12 Qoob tsis zoo tsuas plam nyob ib cim,

tabzog tsis zoo plam tas ib sim.

ພຶ້ມັກ-ໄມ-ຕື່ເພີຍ-ໜຸດ-ໃນ-ໜຶ່ງ-ຖຸກກາຣົລິຕ,

ເນື້ອງ-ໄມ-ຕື່-ໜຸດ-ໜົມ-ໜຶ່ງ-ຫ້ວໜົວ

ພຶ້ມັກ-ໄມ-ຕື່-ເພີຍ-ໜຶ່ງ-ທຸກກາຣົລິຕ

ຄູ່ສົມຮສ-ໄມ-ຕື່-ເພີຍ-ໜຶ່ງ-ປົກລອດຫ້ວໜົວ

13 Sib hhub zoo li npaus suav,

sib ntxub dhuav npaum dhuav quav.

ກັນ-ຮັກ-ຕີ-ເໜີ-ອິນ-ຝິນ,

ກັນ-ເກລີຍ-ຕ-ເບື້ອ-ເໜີ-ອິນ-ເບື້ອ-ຫີ້

ຮັກກັນ ຕີ-ເໜີ-ອິນ-ຝິນ

ເກລີຍດັ່ງກັນ ເສົ່າອິນຮັງເກີຍຈຸ່າຈາກ

14. Tau tabzag zoo ces npaum li tau pob nyiaj,

tau tabzag phem ces npaum li tau xyobtxhiaj.

ໄດ້ຄູ່ຄຣອງຕີ້ນັ້ນ-ເໝົອນ-ໄດ້ກ້ອນ-ເງິນ

ໄດ້ຄູ່ຄຣອງຫ້ວ່າ-ນັ້ນ-ເໝົອນ-ໄດ້ເສນີຍຈ

ໄດ້ຄູ່ຄຣອງຕີ້ເໝົອນໄດ້ເງິນທອງ

ໄດ້ຄູ່ຄຣອງໄມ້ຕີ້ ເໝົອນໄດ້ຕັວເສນີຍຈ

15. Thaum ua nkauj nraug muaj kev sib hlub,

ua txij nkawm tsis ntev ua nyuj sib tawb kub.

ເມື່ອ ເປີນ-ສາວ-ຫຸ່ມ-ມີ-ຄວາມກັນຮັກ

ເປີນ ເນື້ອຄູ້ໄມ້-ນານ-ເປີນ-ວ່ວ-ກັນ-ຍອກລັບ-ເຫາ

ຕອນເປີນຄູ່ຮັກນີ້ແຕ່ຄວາມໜາວໜຶ່ນ

ເປີນສາມີກຣະຍາກັນໄໝ່ນານ ກລາຍເປີນວັກທດຄອງເຫາກັນ

16. Ib re npiej tshaļ peb lub npluag, ib tug nkauj tshaj peb tug hluas;

ib re npiej tshaļ peb lub noob, ib tug nkauj tshaj peb tug hmoob.

ໜຶ່ງ-ຮວງ-ຫ້າວ-ເກີນ-ສາມ-ເມືດ-ສິບ, ໜຶ່ງ-ຄນ-ສາວ-ເກີນ-ສາມ-ຄນ-ນຸ່ມ;

ໜຶ່ງ-ຮວງ-ຫ້າວ-ເກີນ-ສາມ-ເມືດ-ພັນຖຸ, ໜຶ່ງ-ຄນ-ສາວ-ເກີນ-ສາມ-ຄນ-ນັ້ງ

ຫ້າວໜຶ່ງຮວງມີຫ້າວລືບເກີນສາມເມືດ ພູມງສາວໜຶ່ງຄນມີໜ້າຍຫຸ່ມ(ນາຈີບ)ເກີນສາມຄນ

ຫ້າວໜຶ່ງຮວງມີເມືດເຕີມເກີນສາມເມືດ ພູມງສາວໜຶ່ງຄນມີແພນເກີນສາມຄນ

17. Ua neej tsheej ib cuab, vim yog mloog cov laus qhuab;
ua neej tsheej ib yig, vim yog mloog cov laus nplig
ເປີນ-ຫົວຄມປິນນິ້ນ-ກຮອບຄວ້າ, ເພຣະວ່າ-ພິ່ງ-ຄນແກ່-ສອນ;
ເປີນ-ຫົວຄມປິນ-ນິ້ນ-ນລັງຄາເຮືອນ, ເພຣະວ່າ-ພິ່ງ-ຄນແກ່-ຕັກເຕືອນ
ຄຮອງຫົວຄມກຮອບຄວ້າດີ ເພຣະເຂົ້າພັ້ນຜູ້ໃນຢູ່ສັ່ງສອນ
ຄຮອງຫົວຄມຄວ້າເຮືອນດີ ເພຣະເຂົ້າພັ້ນຜູ້ໃນຢູ່ຕັກເຕືອນ

18. Ua niamtsev yuav ua zoo, tsevnueg thiaj; nto moo;
ua niamtsev yuav muaj tswyim, thiaj pab tau tsevnueg dim.
ເປີນ-ແມ່ນ້ານ-ຕໍ່ອ້າງເປີນ-ດີ, ກຮອບຄວ້າ ຈຶ່ງ-ໂຄ່ງ-ຕັ້ງ-ຫົ່ວເສີຍ;
ເປີນ-ແມ່ນ້ານ-ຕໍ່ອ້າມ-ມີ-ໄປຢູ່ນາ, ຈຶ່ງ-ຫ່າຍ-ໄດ້-ກຮອບຄວ້າ-ຮອດ
ເປີນແມ່ນ້ານທີ່ດີ ກຮອບຄວ້າຈຶ່ງ-ມີ-ຫຼືຍ
ເປີນແມ່ນ້ານທີ່ມີ-ປົງຢູ່ນາ ຈຶ່ງ-ຈະ-ຫ່າຍ-ໄທ-ກຮອບຄວ້າ-ຮອດພັນ

19. Ua nyab, thiaj pomqab,
ua sev, thiaj pomkev.
ເປີນ-ສະ-ໄກ້ ຈຶ່ງ-ເຫັນ-ທີ່
ເປີນ-ເມືຍ, ຈຶ່ງ-ເຫັນ-ທານ
ເປີນ-ສະ-ໄກ້ຈຶ່ງ-ຈະ-ຮູ້ແທ້
ເປີນ-ກາຣຍາ-ຈຶ່ງ-ຈະ-ເຫັນ-ຈິງ

20. Ua tsev txhaum xav txog hnub tsev puas, yuav tabzag txhaum xav txog hnub tuag; ua tsev txhaum xav txog hnub tsev vau, yuav tabzag txhaum xav txog hnub laus
 ສ່ວັນ ບ້ານ-ຜິດ-ຄິດ-ຈນ-ວັນ-ບ້ານ-ພັງ, ເຂົາ-ເນື້ອງໆ-ຜິດ-ຄິດ-ຈນ-ວັນ-ຕາຍ;
 ສ່ວັນ-ບ້ານ-ຜິດ-ຄິດ-ຈນ-ວັນ-ບ້ານ-ລົ້ມ, ເຂົາ-ເນື້ອງໆ-ຜິດ-ຄິດ-ຈນ-ວັນ-ແກ່
 ສ່ວັນບ້ານຜິດ ຄິດຈນຖຶນວັນບ້ານພັງ ເລືອກຫຼຸ່ມຮອງຜິດ ຄິດຈນຖຶນວັນຕາຍ
 ສ່ວັນບ້ານຜິດ ຄິດຈນຖຶນວັນບ້ານລົ້ມ ເລືອກຫຼຸ່ມຮອງຜິດ ຄິດຈນຖຶນວັນໜາວ
21. Deev hluas cia kev deb, yam txhom ntses qhov zeb;
 deev hluas cia kev dav, yam txhom ntses qhov av.
 ມີ-ແພນ-ໄວ-ທາງ-ໄກລ-ເໜືອນ-ຈັບ-ປລາ-ຊອກທິນ;
 ມີ-ແພນ-ໄວ-ທາງ-ກວ້າງ-ເໜືອນ-ຈັບ-ປລາ-ບ່ອໂຄລນ
 ມີຮັກຍູ້ແດນໄກລ ເໜືອນຈັບປລາໃນຊອກທິນ
 ມີຮັກຍູ້ແດນກວ້າງ ເໜືອນຈັບປລາໃນໂຄລນຕົນ
22. Khaub plees nkau; nraum hais lus mos mos,
 tau ua txij ua nkawm ua dev tuav cos;
 khaub plees nkau; nraum hais lus nqeø laws,
 tau ua txij ua nkawm ua qaib sib ncaws.
 ອຸ່ນນຸ່ມສາວ-ຫຼຸດ-ຄໍາ-ອ່ອນ-ອ່ອນ, ໄດ້-ເປີນ-ເນື້ອງໆ-ເປີນ-ໜາກ-ຕໍ່າ້ວ;
 ອຸ່ນນຸ່ມສາວ-ຫຼຸດ-ຄໍາ-ກ້ອງ, ໄດ້-ເປີນ-ເນື້ອງໆ-ເປີນ-ໄກ-ກັນ-ໜາ
 ຍານເປີນຄູ່ຮັກຫຼຸດແຕ່ຄໍາອ່ອນຫວານ ເນື້ອແຕ່ງງານກັນກສາຍເປີນສຸນຂໍດໍ່າ້ວ
 ຍານເປີນຄູ່ຮັກຫຼຸດແຕ່ຄໍາປະທັນໃຈ ເນື້ອແຕ່ງງານກັນກສາຍເປີນໄກກັນກັນ

- 23 Luam zoo thawj leeg, tshoobkos zoo thawj nteeg;
luam zoo thawj ntsug, tshoobkos zoo thawj tug
การค้า-ตี-แรก-คน แต่งงาน-ตี-แรก-งาน;
การค้า-ตี-แรก-ส่วน แต่งงาน-ตี-แรก-คน
การค้าดีสำหรับคนแรก การแต่งงานดีสำหรับครั้งแรก
การค้าดีสำหรับเที่ยวแรก คุณธรรมดีสำหรับคนแรก เข้า
24. Muaj ntuj thiaj muaj teb, muaj av thiaj muaj zeb;
muaj teb thiaj xeeb tsuag, muaj niam muaj txi thiaj xeeb nyuag.
มี-ห้องฟ้า-จึง-มี-ผืนดิน มี-ดิน-จึง-มี-หิน;
มี-ใช่-จึง-มี-หนู มี-แม่-มี-พ่อ-จึง-กำเนิด-ลูก
มีห้องฟ้าจึงมีผืนดิน มีดินจึงมีหิน
มีใช่จึงกำเนิดหนู มีพ่อแม่มีจึงกำเนิดลูก
25. Niamtxiv zoo ces thiaj txawj sib hlub, niamtxiv sib nyiam thiaj muaj tub;
niamtxiv sib lub thiaj tsheej tau ib yig, niamtxiv sib nyiam thiaj muaj tubki
ผัวเมีย-ตี-นัน-จึง-เก่ง-กัน-รัก ผัวเมีย-กัน-รัก-จึง-มี-ชาย;
ผัวเมีย-กัน-รัก-จึง-เป็น-ได้-หนึ่ง-ครอบครัว ผัวเมีย-กัน-รัก-จึง-มี-ลูกเด็ก
สามีภรรยาที่ตีจึงรักกัน สามีภรรยารักกันจึงมีลูก
สามีภรรยารักกันจึงเป็นครอบครัว สามีภรรยารักกันจึงมีลูกเด็ก

26. Niam txiv zoo yog sib hhub, niam txiv tsis zoo yog sib ntxub;
niam txiv zoo yog sib nyiam, niam txiv tsis zoo yog sib tshiam.

ແມ່-ພ່ອ-ດີ-ກືອງ-ກັນ-ສາງສາງ, ແມ່-ພ່ອ-ໄນ-ດີ-ກືອງ-ກັນ-ເກລື້ອຍ;

ແມ່-ພ່ອ-ດີ-ກືອງ-ກັນ-ຮັກ, ແມ່-ພ່ອ-ໄນ-ດີ-ກືອງ-ກັນ-ອນ

ສາມືກຣຍາທີ່ຕູ້ຈັກສັງສາງກັນ ສາມືກຣຍາໄນ້ດີມັກເກລື້ອຍຄັ້ງກັນ

ສາມືກຣຍາທີ່ຕູ້ຈັກຮັກກັນ ສາມືກຣຍາໄນ້ດີຮອບເກື່ອງອນກັນ

27. Noj txiv yuav saib noob, yuav tabzag saib caj Hmoob,

noj nqaij yuav saib txha, yuav tabzag saib neejtsa.

ກິນ-ຜລິນໍ-ຕ້ອງ-ຕູ້ມົດ, ເຂົາ-ເນື້ອຕູ້-ຕູ້ສາຍ ຕະຫະງຸລ,

ກິນ-ເນື້ອ-ຕ້ອງ-ຕູ້ກະຕູກ, ເຂົາ-ເນື້ອຕູ້-ຕູ້ງູາຕີ

ກິນຜລໄມ້ໃຫ້ມົດ ຈະແຕ່ງງານໃຫ້ຕູ້ຕະຫະງຸລ

ກິນເນື້ອໃຫ້ຕູ້ກະຕູກ ຈະແຕ່ງງານໃຫ້ຕູ້ເກື່ອງງູາຕີ

28. Nplooj tsis hlav zoov tsis ntsuab, tsis yuav txijnkawm tsis tsheej ib cuab;

kav tsis qhuav nplooj tsis nkig, tsis yuav txijnkawm tsis tsheej ib yig.

ໃບ-ໄນ-ອກ-ປາ-ໄນ-ເຊີຍ, ໄນ-ເຂົາ-ຕູ້-ໄມ່-ເສມືອນ-ໜຶ່ງ-ເກື່ອງງູາຕີ;

ກິ່ງ-ໄນ-ແສ້-ໃບ-ໄນ-ກຽບ, ໄນ-ເຂົາ-ຕູ້-ໄນ-ເສມືອນ-ໜຶ່ງ-ຄວັງເຮືອນ

ຕັນໄນ້ໃນມີໃບ ປາຈະໄນ້ເຊີຍ ດັນໄນ້ແຕ່ງງານຈະໄນ້ມີເກື່ອງງູາຕີ

ກິ່ງ-ໄນ-ມີ-ແທ້-ໃບ ໃບ-ໄນ້-ຈະ-ໄນ້-ກຽບ ດັນໄນ້ແຕ່ງງານຈະໄນ້ເປັນຄຽບຄວ້າ

29. Nqaij qab txiv qab plhaub, ua neej txog nta thiaj paub;

txiv qab plhaub nqaij qab txha, yuav paub yog thaum ua neej txog nta.

ເນື້ອ-ອ່ວຍ-ກະບູກ-ຝຄ-ອ່ວຍ-ແປລືອກ, ເປີນ-ຄນ-ດິງ-ຄວິງ-ຈຶງ-ຂູ້;

ນຄ-ອ່ວຍ-ແປລືອກ-ເນື້ອ-ອ່ວຍ-ກະບູກ, ຈະຂູ້ຕ້ອງ-ຫອນ-ເປີນ-ຄນ-ດິງ-ຄວິງ

ເນື້ອອ່ວຍທີ່ກະບູກ ພລມື້ອ່ວຍທີ່ແປລືອກ ເນື້ອດໍາເນີນຫົວດັງວັນກສາງຄນຈຶງຈະຂູ້ຈົງ
ພລມື້ອ່ວຍທີ່ປັບປຸງ ເນື້ອອ່ວຍທີ່ກະບູກ ຈະຂູ້ຈົງທອນເນື້ອດໍາເນີນຫົວດັງວັນກສາງຄນ

30. Nyaj kub, yog kev sib ntxub,

nqaij hno, yog kev sib nco.

ເງິນ-ທອງ, ຕື່ອ-ກາຮ-ກັນ-ເກລີຍດ;

ເນື້ອ-ອາຫາຮ, ຕື່ອ-ກາຮ-ກັນ-ຄິດດິງ

ຜົນທອງເປີນຂອງທີ່ທໍາໃຫຍດໄຈກັນ

ອາຫາຮກາຮກິນເປັນສິ່ງທີ່ທໍາໃຫ້ຮະສິກຄືງກັນ

31. Pojníam ruam, cem txiv kobhuam;

pojníam khixeeb, cem txiv lojleeb.

ເມີຍໂງ, ດ້າ-ຜົວ-ຈານ;

ເມີຍເຫັນແກ່ຕັວ, ດ້າ-ຜົວ-ພນຈາກ

ກວຽຍາໄນ່ຈຸດາດ ຕໍ່ານີ້ວ່າສາມືຢາກຈານ

ກວຽຍາເຫັນແກ່ຕັວ ຕໍ່ານີ້ວ່າສາມືຂອນເຖິງເວົ້າ

32. Qee nkawm niam txiv thiaj txawj sib hhub.

qee ntiv tes thiaj tau coj nphlaib kub;

qee nkawm niam txiv thiaj txawj sib thiaj,

qee ntiv tes thiaj tau coj nphlaib nyiaj.

ບາງ-ຕູ່ແມ່-ພ້ອ-ຈົ່ງ-ເກ່ງ-ກັນ-ຮັກ, ບາງ-ນິ້ວມືອ-ຈົ່ງ-ໄດ້-ສະມ-ແຫວນ-ທອງ;

ບາງ-ຕູ່ແມ່-ພ້ອ-ຈົ່ງ-ເກ່ງ-ກັນ-ຍກຍ່ອງ, ບາງ-ນິ້ວມືອ-ຈົ່ງ-ໄດ້-ສະມ-ແຫວນ-ເຈີນ

ສາມີກຣຍາບາງຄູ່ເທົ່ານັ້ນທີ່ຮູ້ຊັກຮັກຈຶ່ງກັນແລະກັນ

ນິ້ວມືອກາງນິ້ວເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ສະມແຫວນທອງ

ສາມີກຣຍາບາງຄູ່ເທົ່ານັ້ນທີ່ຮູ້ຊັກຍົກຍ່ອງຈຶ່ງກັນແລະກັນ

ນິ້ວມືອກາງນິ້ວເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ສະມແຫວນເຈີນ

33. Tau tabzag nquag, ua neej thiaj xws luag;

tau tabzag zoo, ua neej thiaj nto moo.

ໄດ້-ຖຸກ-ຮອງ-ຂໍຢັນ, ໄຮ້-ຫົວ-ຕົວ-ຈົ່ງ-ເນື້ອນ-ຄນອົ່ນ;

ໄດ້-ຖຸກ-ຮອງ-ດີ, ໄຮ້-ຫົວ-ຕົວ-ຈົ່ງ-ຫົ່ວ-ເສີຍ

ໄດ້-ຖຸກ-ຮອງ-ຂໍຢັນ ຈົວດຽວບຄວັງຈົງຈະຕືອຍໆຢ່າງຄນອົ່ນ

ໄດ້-ຖຸກ-ຮອງ-ດີ ຈົວດຽວບຄວັງຈົງຈະເປັນທີ່ເຕືອງເຊື້ອ

34. Txawj qeeg taw lo tshauv, zoo nkauj tau phem vauv;

quav yeeb .tes lo roj, zoo nkraug tau phem poj.

ເປັນ-ແຄນ-ເທົ່າ-ຕົດ-ໜີ-ເດັກ, ສວຍງານ-ໄດ້-ຫົ່ວ-ເສຍ:

ໜີ-ຍາ-ຜົ່ນ-ມືອ-ຕົດ-ນັ້ນ-ວັນ, ຖຸກ-ກລ່ອ-ໄດ້-ຫົ່ວ-ເມືຍ

ເປັນ-ນັກ-ເຕັນ-ແຄນ ເທົ່າ-ເປັນ-ອຸນຸນ ເປັນ-ທຸນິງ-ສະຍໄດ້-ສາມ-ຫົ່ວ

ຄນ-ຕົດ-ຍາ-ຜົ່ນ ມືອ-ເປັນ-ອຸນຸນ ເປັນ-ຍາ-ງານໄດ້-ວາ-ຮຽນ

Kev ntsoj ntsuag

ความกำพร้า

1. Ua qoob yeej muaj nroj, ua neej nyob yeej tsis dhau kev ntsoj,
 ua qoob yeej muaj pluag, ua neej nyob yeej tsis dhau txoj kev ntsuag.
 ทำ-พិធីដក-យំអំមី-នប្បា, បើន-គុណ-យំអំ-និ-ពុំ-គាម-ខ្លាតា;
 ทำ-พិធី-ដក-យំអំមី-ចន, បើន-គុណ-ឯក-យំអំ-និ-ពុំ-គាម-កំរែវា
 ปลួកពិធីដកយំអំមីវិធី និងគុណយំអំនៅនៃពុំគាមខ្លាតា
 ปลួកដកយំអំពុំគាមទុកទុកយក និងគុណយំអំនៃពុំគាមកំរែវា
2. Tus tub sab, ncauj yeej ncab;
 tus tub nkeeg, ncaul yeej nreeg.
 គុណ-ឱ្យិនិយ, ប្រាក-យំអំគុម,
 គុណ-ឱ្យ-កើតិ, ប្រាក-យំអំ-កំង
 ឱ្យិនិយយំអំបើនគុណប្រាកដឹង
 គុណកើតិគ្រានយំអំបើនគុណទុកមាក
3. Tsis muaj qoob luag tias nroj, tsis muaj niem muaj txi luag tias ntsoj;
 tsis muaj nyiaj luag tias pluag, tsis muaj niem muaj txi luag tias ntsuag.
 និ-មី-ពិធីដក-ខោ-ឱ្យិក-នប្បា, និ-មី-យេ-មី-ពុំ-ខោ-ឱ្យិក-ខ្លាតា;
 និ-មី-ឱំន-ខោ-ឱ្យិក-ចន, និ-មី-យេ-មី-ពុំ-ខោ-ឱ្យិក-កំរែវា
 និ-មី-ពិធីដក-ខោ-ឱ្យិក-វិធី និ-មី-ពុំ-យេ-មី-ពុំ-ខោ-ឱ្យិក-ខ្លាតា
 និ-មី-ឱំន-ខោ-ឱ្យិក-ចន និ-មី-ពុំ-យេ-មី-ពុំ-ខោ-ឱ្យិក-កំរែវា

4 Txhob cem luag qhov ploj, tsam luag foom khaum tau kev ntsoj;

txhob cem luag qhov tsag, tsam luag foom khaum tau kev ntsuag.

ອຍ່າ-ຕໍ່າ-ຄນອື່ນ-ຄວາມ-ນາຍ, ເຕີ-ຍວ-ຄນອື່ນ-ສາບແໜ່ງ-ໄດ້-ຄວາມ-ອນາດາ;

ອຍ່າ-ຕໍ່າ-ຄນອື່ນ-ຄວາມ-ຕາຍ, ເຕີ-ຍວ-ຄນອື່ນ-ສາບແໜ່ງ-ໄດ້-ຄວາມ-ກຳພັກ

ອຍ່າໃສ່ຮ້າຍໃຫ້ຄນອື່ນພບຄວາມສາບສູງ ຄນອື່ນຈະສາບແໜ່ງໃຫ້ພບຄວາມອນາດາ

ອຍ່າໃສ່ຮ້າຍໃຫ້ຄນອື່ນພບຄວາມຕາຍ ຄນອື່ນຈະສາບແໜ່ງໃຫ້ພບຄວາມກຳພັກ

5. Txhob cem neeg loj leeb, txhob thuam neeg quav yeeb;

txhob cem neeg thov khawv, txhob thuam neeg ceg tawv

ອຍ່າ-ດຸດໍາ-ຄນ-ພເນຈຣ, ອຍ່າ-ຕໍ່າ-ນຳ-ນິ-ຄນ-ຫຼີຢາ;

ອຍ່າດຸດໍາ-ຄນ-ຂອກການ, ອຍ່າ-ຕໍ່າ-ນຳ-ນິ-ຄນ-ຫຼັກພິກາງ

ອຍ່າວ່າໃຫ້ຄນພເນຈຣ ອຍ່າ-ຕໍ່າ-ນຳ-ນິ-ຄນ-ດີຕາຍາຜື່ນ

ອຍ່າວ່າໃຫ້ຄນຂອກການ ອຍ່າ-ຕໍ່າ-ນຳ-ນິ-ຄນ-ພິກາງ

Key plaub kev ntug

ຄົດຄວາມ

1. Lus xaiv mloog kom tseeb,

ntsib neeg dag maj ntseeg ~~tsam~~ puas kev kumxeeb

ກໍາ-ເລຳ-ສືບ-ພັນ-ໃນ້-ຮັດ

ພບ ດນ-ໂກນກ-ວິນ-ເຊື່ອ-ເທິ່ງ-ເສີຍ-ຄວາມ-ເຫຼົາໃຈ

ຂ່າວລືບ ຈົງພັນໃນ້-ຮັດ

ວິນເຊື່ອຄົນໂກນກຈະເສີຍຄວາມສາມັກຕື່ມ

2. Lus xovtxom mloog kom tog.

Ntseeg lus dag puas zejzog.

ກໍາພູດ-ຄລຸມເກຣືອ-ພັນ-ໃນ້-ຈນ

ເຊື່ອ-ກໍາ-ໂກນກ-ເສີຍນາຍ-ນ້ຳນົມ

ກໍາພູດຄລຸມເກຣືອ ຈົງພັນໃນ້-ຮັດ

ເຊື່ອກໍາພູດໂກນກຈະທຳໃຫ້ນ້ຳນົມເສີຍນາຍ

3. Npaj tswwyim yuav yuav cov laus.

Npaj sibceg yuav yuav cov miyaus.

ເທົ່ຽນສົດປັບປຸງຢາ-ຕ້ອງ-ເອາ-ພວກ-ແກ່

ເທົ່ຽນ-ດໍາກັນ-ເອາ-ພວກ-ເຕັກ

ເທົ່ຽນການເພື່ອໃຊ້ສົດປັບປຸງຢາ ຕ້ອງເທົ່ຽນຜູ້ໃໝ່

ເທົ່ຽນການເພື່ອທະເສະກັນ ຕ້ອງເທົ່ຽນເຕັກ

- 4 Plaubhau ນອຂອວ ທີ່າຈ ຍູາວ ຊູກ ໂສ ນຕິສ,
 plaub ntug ntchov thiaj yuav txwj laus los lis.
 ເສັ້ນຜມ-ຢູ່ງ-ຈຶງ-ດັ່ງກາຣ-ໜີ-ມາ-ໜີ,
 ຄດີຄວາມ-ຢູ່ງ-ຈຶງ-ດັ່ງກາຣ-ຄົນເລົ່າມາ-ສາງ
 ເສັ້ນຜມ-ຢູ່ງ-ຈຶງ-ດັ່ງກາຣ-ໃຫ້ວິມາ-ຫວີ
 ຄດີຄວາມ-ຢູ່ງ-ຈຶງ-ດັ່ງກາຣ-ໃຫ້ຜູ້ໃຫຍ່ມາ-ແກ້

5. Tsam ຕະບ ຕຳມ ຕຳມ ຕຸ.
- tsam cai tsam tsis dhu.
 ກລັບ-ຮດ-ກລັບ-ໄດ້,
 ກລັບ-ຮະເນີຍນ-ກລັບ-ນີ້-ພັນ
 ກລັບຮດ ກລັບໄດ້
 ກລັບຮະເນີຍນກຽມາຍ ກລັບນີ້ພັນ

6. Txhob khav tias tso quav yuav tsis thawj xub tsuag,
ua neej nyob ntse npaum twg los kevcai paub tsis txhua;
txhob khav tias tso quav yuav tsis thawj xub tsag,
ua neej nyob ntse npaum twg los kevcai paub tsis tag.
ຄຍ່າ-ອວດ-ວ່າ-ກໍາຍ-ຂີ້-ຈະ-ໄມ່-ພື້ນ-ປາ,
ເບີນ-ຄນ-ອຸໝ່-ຂລາດ-ເພີຍ-ໄດ-ກົກງນມາຍ-ຮູ້-ໄມ່-ທົ່ວ,
ອຢ່າ-ອວດ-ວ່າ-ກໍາຍ-ຂີ້-ຈະ-ໄມ່-ພື້ນ-ທີ່ຕໍ່າ,
ເບີນ-ຄນ-ອຸໝ່-ຂລາດ-ເພີຍ-ໄດ-ກົກງນມາຍ-ຮູ້-ໄມ່-ນມດ
ຄຍ່າໂອ້ອວດ-ວ່າ-ດ່າຍ-ອຸ້ຈາຮະ-ຈະ-ໄມ່-ພື້ນ-ປາ
ມີ-ວິ-ຫຼອງ-ຈະ-ຂລາດ-ເພີຍ-ໄດ-ກົກງນມາຍ-ໄມ່-ທົ່ວ
ອຢ່າ-ໂອ້ອວດ-ວ່າ-ດ່າຍ-ອຸ້ຈາຮະ-ຈະ-ໄມ່-ພື້ນ-ທີ່ຕໍ່າ
ມີ-ວິ-ຫຼອງ-ຈະ-ຂລາດ-ເພີຍ-ໄດ-ກົກງນມາຍ-ໄມ່-ນມດ
7. Qiv luag toj yug yaj, qiv luag tais rau ntixhai;
qiv luag ncauj hais zai; qiv luag xaiv hais cai
ຍືນ-ຄນ-ອືນ-ເນີນ-ເລື້ຍ-ແກ; ຍືນ-ຄນ-ອືນ-ກ້ວຍ-ໄສ-ນ້ຳ-ຫາວ້າ-ຫ້າວ;
ຍືນ-ຄນ-ອືນ-ປາກ-ພູດ-ເຮືອງ; ຍືນ-ຄນ-ອືນ-ສຶກ-ພູດ-ຄວາມ
ອາສີຍ-ຖຸງ-ນຽ້າ-ອອງ-ຄນ-ອືນ-ເລື້ຍ-ແກ ອາສີຍ-ດ້ວຍ-ຫານ-ຂອງ-ຄນ-ອືນ-ກອນ-ນ້ຳ-ຫາວ້າ-ຫ້າວ
ອາສີຍ-ປາກ-ຄນ-ອືນ-ຫ່ວຍ-ພູດ ອາສີຍ-ສີທີ-ຄົກ-ຄວາມ

Kev tswjhwm

ກາຣປກຄຮອງ

1. Qhov twg muaj hwjchim, qhov ntawd liamsim

ທີ່ໃນ-ນີ້-ອືກທີ່ພລ, ທີ່ນັ້ນ-ຂົບນາຍ,

ທີ່ໃນມີອືກທີ່ພລ ທີ່ນັ້ນມີຄວາມນາຍນະ

2. Tus coj tseg kev plees, pejxeem nyob ntchheeyees.

ຄນ-ນໍາ-ລະ-ຄວາມ-ເຈົ້າຫຼູ້, ຂາວບ້ານ-ອູ່-ອ່າງເມີກບານ

ຜູ້ນໍາໄມ່ເຈົ້າຫຼູ້ ຮາຊງຽກຢູ່ອ່າງເມີກບານໃຈ

3. Cem nom nom nplua,

cem ruam ruam tua.

ດໍາ-ເຈົ້ານາຍ-ເຈົ້ານາຍນິກັນ,

ດໍາຄນໃນ-ຄນໃນໜ່າ

ດໍາເຈົ້ານາຍ(ເຂົ້າຫາກວາ) ເຈົ້ານາຍຈະປັບນັກ

ດໍາຄນໃນໜ່າ ຄນໃນໜ່າຈະສ່າງ

4 Coj tsis ncaj puas kev tha:yeeb,

mloog tsis tog puas kev kumxeeb.

ນໍາ-ໄນ່-ຕອງ-ເສີຍ-ຄວາມ-ສົງເສູ້ງ,

ພົງ-ໄນ່-ຈຸນ-ເສີຍ-ຄວາມ-ເຫົ້າໃຈ

ປກຄຮອງໄນ້ເກື້ອສັດຍ ຈະເສີຍຄວາມຍຸດທິດຮ່ວມ

ພົງໄນ້ເຫັດເຈນ ຈະເສີຍຄວາມສາມັກຄື

5. Nrog cov laus dab tsis hem,

ກະຮອງ ຄວ ລາວ ດັບ ຕີສີ ເຂມ

ກັນ-ກສຸມ-ຄນແກ່-ຜີ-ໄມ-ລດອກ,

ກັນກສຸມ-ເຈົ້ານາຍ-ຄນອືນ-ໄມ-ຕ່າ

ໄປກັນຄນແກ່ຜີຈະໄມ່ລດອກ

ໄປກັນເຈົ້ານາຍ(ຫ້າຮາຊາກາຮ)ຄນອືນຈະໄມ່ກຳລັດວ່າ

6. Porm tsov yuav tuag,

ວົວມ ນອມ ພມລວ ດ້ວຍເກ.

ເຫັນ-ເສື້ອ-ຈະ-ຕາຍ,

ເຫັນເຈົ້ານາຍ-ຈະ-ຍາກຈນ

ເຫັນເສື້ອ ຈະຕາຍ

ເຫັນເຈົ້ານາຍ(ຫ້າຮາຊາກາຮ) ຈະຍາກຈນ

7. Tuaj hujtxwv thiaj muaj hwjchim,

ຫລັບ ໂຈ ທີ່າຈ ມູ້າຈ ຕວງຢີມ

ອອກ-ໜ້າວົດ ຈຶ່ງ-ມີ-ບາງນີ້

ທ້ອງ-ໄນ້ງູ-ຈຶ່ງ-ມີ-ບັງນູາ

ນີ້ໜ້າວົດຈຶ່ງດູເປັນຄນມີຮາຕີ

ມີພຸ່ງຈຶ່ງດູເປັນຄນມີຄວາມຄິດ

8. Tx̥ukawm sib ceg vim kev sib hlub.

nomtsvw sib ceg vim kev nyiaj thiab kub
ຄູ່ຄວອງ ກັນຕ່າ-ເພຣະ-ຄວາມ-ກັນຮັກ,
ເຈົ້ານາຍ-ກັນ-ຕ່າ-ເພຣະ-ກາຣ-ເຈິນ-ແລະ-ທອງ
ສາມືກາຣຍາທະເລາກັນເພຣະເວື່ອງຄວາມຮັກ
ຂ້າງກາຊກາຣທະເລາກັນເພຣະເວື່ອງເຈິນແລະທອງ

9. Zoo nraug thiaj tau nkauj sua.

siab nt̥ev thiaj tau nom ua
ກູ່ປຸລ່ອ-ຈຶ່ງ-ໄດ້-ສາວ-ຈຶ່ນ
ໃຈ-ຍາກ-ຈຶ່ງ-ໄດ້-ເຈົ້ານາຍ-ເປີນ
ກູ່ປຸລ່ອຈຶ່ງຈະໄດ້ແຕ່ງງານກັບສາວຈຶ່ນ
ໃຈເຢັນຈຶ່ງຈະໄດ້ເປີນເຈົ້າຄົນນາຍຄົນ

10. Ib koog havzoov muaj ib tug ntoo nt̥ev, ib cuab kwvtij muaj ib tug ntse;

ib koog havzoov muaj ib tug ntoo loj, ib cuab kwvtij muaj ib tug coj
ໜຶ່ງ-ແປ່ລົງ-ປາ-ມີ-ໜຶ່ງ-ຕົ້ນ-ໄມ້-ຍາວ, ໜຶ່ງ-ກລຸມ-ພື້ນ້ອງ-ມີ-ໜຶ່ງ-ຄົນ-ຂລາດ;
ໜຶ່ງ-ກລຸມ-ປາ-ມີ-ໜຶ່ງ-ຕົ້ນ-ໄມ້-ໃຫຍ່, ໜຶ່ງ-ກລຸມ-ພື້ນ້ອງ-ມີ-ໜຶ່ງ-ຄົນ-ນໍາ
ປາ-ໜຶ່ງ-ແໜ່ງ-ມີ-ຕົ້ນ-ໄມ້-ຍາວ-ໜຶ່ງ-ຕົ້ນ ດຽວກຸມ-ໜຶ່ງ-ຍ່ອມ-ມີ-ຄົນ-ຂລາດ-ໜຶ່ງ-ຄົນ
ປາ-ໜຶ່ງ-ແໜ່ງ-ມີ-ຕົ້ນ-ໄມ້-ໃຫຍ່-ໜຶ່ງ-ຕົ້ນ ດຽວກຸມ-ໜຶ່ງ-ຍ່ອມ-ມີ-ຜູ້ນໍາ-ໜຶ່ງ-ຄົນ

- 11 Hia dej yuav hle khau, tsiv teb tsaws chaw yuav hle hau.
chaws qhov khaub yuav hle mom, tsiv teb yuav hle nom
ຂ້າມນໍ້າ-ຈະ-ຄອດ-ຮອງເທົ່າ, ນີ້ແມ່ນດິນຍກທີ່-ຈະ-ຄອດ-ນ້ຳ;
ຄອດ-ຫຼຸ-ໜາມ-ຈະ-ຄອດ-ໜາວກ, ນີ້ແມ່ນດິນ-ຈະ-ຄອດ-ເຈົ້າຍາ
ຂ້າມນໍ້າ-ຈະ-ຕັ້ງດົກດອງເທົ່າ ອພຍພ້າມແດນຈະ-ຕັ້ງດົກດືກສີຮະບະ(ຄວາມຄິດ)
ຄອດຊ່ອງລວດໜາມຈະ-ຕັ້ງດົກດໜາວກ ອພຍພ້າມແດນຈະ-ຕັ້ງດົກດືກ
- 12 Menyuam yaus ntshaw qe, niag laus ntshaw pe,
menuam yaus ntshaw hnuev, niag laus ntshaw ua xeev
ເຊົກ-ອຍາກໄດ້-ໃໝ່, ດົກແກ່-ອຍາກໄດ້-ກາຣເກຣພ;
ເຊົກ-ອຍາກໄດ້-ໜ້າມໄຟ້, ດົກແກ່-ອຍາກໄດ້-ເປີນຜູ້ນໍາ
ເຊົກ ຈ ຂອບໃໝ່ ຜູ້ໃໝ່ຂອບຍກຍ່ອງ
ເຊົກ ຈ ຂອບໜ້າໄຟ້ ຜູ້ໃໝ່ຂອບກາຣເປີນຜູ້ນໍາ
13. Muab tus dau los ua hau, zoo li muab kav quavkws los ua ko hlaup
muab nkauj tubnkeeg los ua niam, zoo li muab kav tsawb los ua ko riam
ເຂົາ-ຄນ-ໄໝ-ມາ-ເປີນ-ນ້ຳ, ແນ້ອນ-ກັນ-ເຄາ-ກ້ານ-ຫ້າວໂພດ-ມາ-ທໍາ-ດ້ານ-ຈອບ;
ເຂົາ-ຫຼິງ-ຈື້ກີຍຈ-ມາ-ເປີນ-ແມ່, ແນ້ອນ-ກັນ-ເຂາ-ກ້ານ-ກລ້ວຍ-ມາ-ທໍາ-ດ້ານ-ນີດ
ໄດ້ຄນໄມ່ຄສາດມາເປີນຜູ້ນໍາ ແນ້ອນເຂາກ້ານຫ້າວໂພດມາທໍາດ້ານຈອບ
ໄດ້ຫຼິງເກີຍຈຄ້ານມາເປີນແມ່ນໍ້ານ ແນ້ອນເຂາກ້ານກລ້ວຍນາທໍາດ້ານນີດ

14 Nomtsvv hem. khib khib los tsis zoo cem.

nomtsvv dag, khib khib los tsis zoo ua li cas

ເຈົ້ານາຍ-ຊ່ວງໆ, ແຄັນ-ແຄັນກີ-ໄມ-ຕີ-ວ່າ,

ເຈົ້ານາຍ-ໂລດກ, ແຄັນ-ແຄັນກີ-ໄມ-ຕີ-ທຳ-ອຍ່າງໃຈ

ຖຸກເຈົ້ານາຍເຫົ້າຮາຊາກຮາຊ່ວງໆ ແຄັນເພື່ອໄດກີໃນຕົ້ວ່າໃຈ

ຖຸກເຈົ້ານາຍເຫົ້າຮາຊາກຮາຊ່ວງໆ ແຄັນເພື່ອໄດກີໃນຫຼູຈະທຳອຍ່າງໃຈ

15. Tus coj ntshaw nyiaj, lub neej xyobtxhiaj,

tus coj ntshaw cai, lub neej luag ntshai

ຄນ-ນໍາ-ອຍາກໄດ້-ເງິນ, ຫົວຕ້ຫ້ວ້າຍ;

ຄນ-ນໍາ-ອຍາກໄດ້-ອໍານາຈ, ຫົວຕ້-ຄນອື່ນກລັວ

ຜູ້ນໍາກະບະຫຍເງິນ ໃນຫົວຕະພບແຕ່ຄວາມທຸກໆ

ຜູ້ນໍາກະບະຫຍອໍານາຈ ໃນຫົວຕະນີແຕ່ຄນກລັວ

